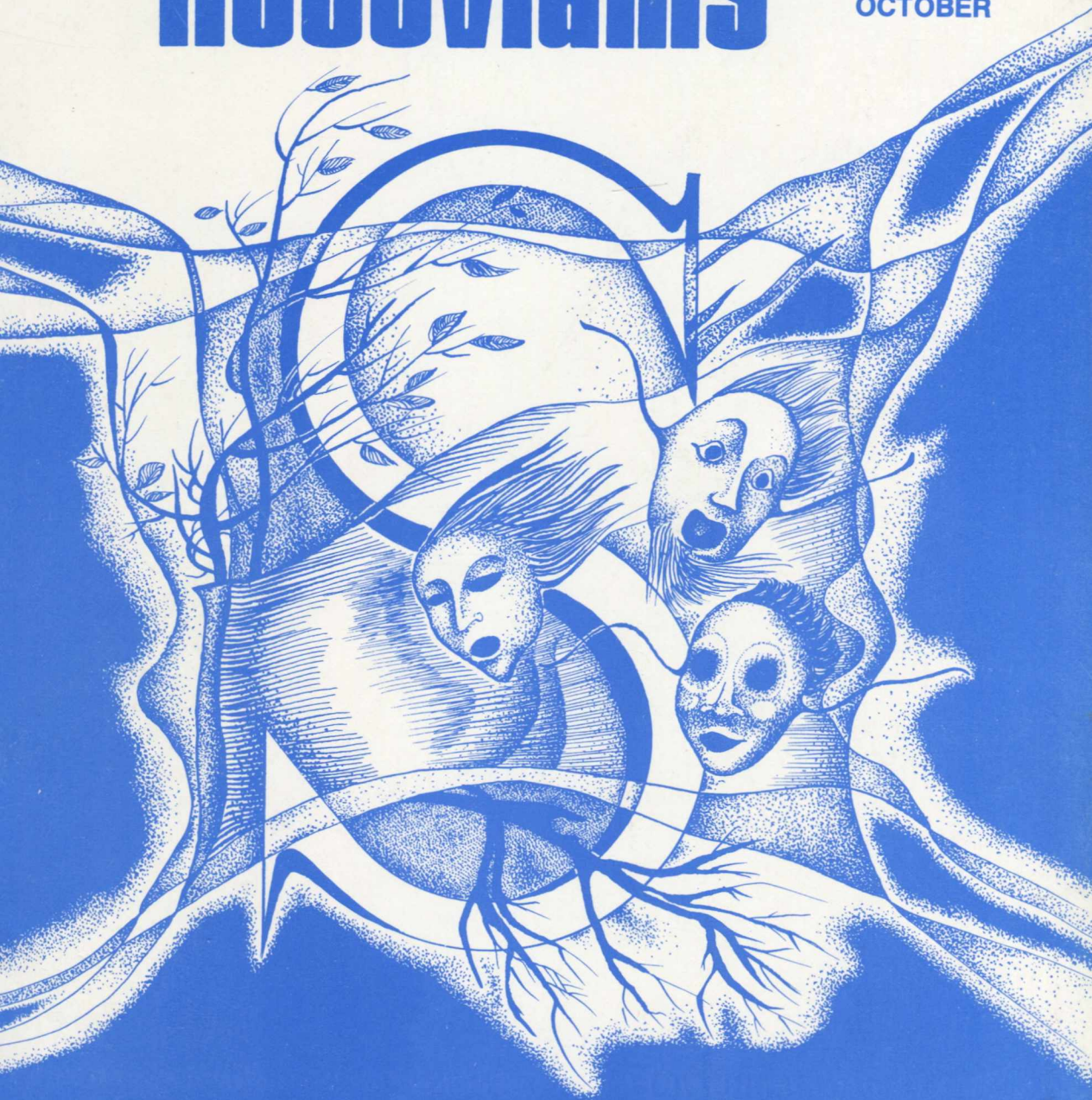

laiškas lietuviams

SPALIS
1992
OCTOBER

MINTYS SPALIO MĖNESIUI	289	Kun. K.J. Ambrasas, SJ
GYVENIMAS — TAI KAIP GRAŽI KELIONĖ	291	Dalia Staniškienė
ŽMOGAUS TEOLOGIJA (III)	294	Vytautas Bagdanavičius, MIC
IDEALUS ŽMOGUS	298	Laima Šimonytė
KENTĖJIMŲ PRASMĖ	300	Chiara Lubich
VISŲ UŽUOVĖJA	301	Albinas Motiejūnas
BESIMELDŽIANČIOS RANKOS	305	J. Lauriūnas, SJ
GRĮŽKIM Į VIRŠUTINĮ KAMBARĮ	308	Vincas Kolyčius
TARNAUKIME LIGONIAMS	310	Gyd. Viltautė Pocienė
DVI TIKROVĖS	312	J. Lauriūnas, SJ
VISKAS DIEVO GARBEI	314	Jūratė Jovaišaitė
TĖVYNĖJE	316	Gediminas Vakarīs
KALBA	318	Juozas Vaišnys, SJ
ĮVAIRYBĖS	319	Red.
ŠYPSULIAI	320	Red.
TRUMPAI	322	Juoz. Pr.

Šis numeris iliustruotas Rimos Polikaitytės nuotraukomis.
 Viršelio piešinys — dail. Ados Sutkuvienės.
 Lietuviškas raidynas — Jono Bogutos.
 Skyrių vinjetės ir apdaila Teresės Bogutienės.

Laiškai Lietuviams — Letters to Lithuanians (ISSN 00301-540) is published monthly except July/August, when bimonthly, for \$15.00 a year by Jesuit Fathers of Della Strada, Inc., 2345 West 56th Street, Chicago, IL 60636. Second class postage paid at Chicago, IL. POSTMASTER: Send address changes to **Laiškai Lietuviams**, 2345 W. 56th Street, Chicago, IL 60636 — 1098.

KU biblioteka

*religinės ir tautinės
kultūros žurnalas*

Laiškai lietuviams

1992 / SPALIS — OCTOBER / VOL. XLIII, NO. 10

MINTYS SPALIO MĖNESIUI

KUN. K.J. AMBRASAS, SJ

Vienąkart Napoleonas, sėdėdamas teatre, pamatė, kad jo adjutantas visą laiką laiko pasikišęs ranką po munduro skvernu. Imperatorius, nieko nesakęs, pamažėle ima ir ištraukia tą ranką iš po skverno. Kai joje Napoleonas pamatė rožančių, tepasakė: “Dabar tavimi pasitikiu dar labiau negu anksčiau. Daryk taip ir toliau ...”

Žinoma, geriausia rožančių kalbėti bažnyčioje, prieš Švenčiausiąjį Sakramentą, bet kas šitaip ir kiek taip gali padaryti? Tai būtų gražiausia ir pagarbiausia. Tačiau jokių būdų nebus nei maldos išniekinimas, nei pažeminimas, jei mes jį kalbėsime prie prekystalio, laukdami eilutėje pieno ar duonos; jei kalbėsime jį traukiny ar autobuse; jei jo karolėlius varstysim, laukdami susitikimo vietoje pažįstamo, ar tol, kol padavėjas restorane mums atneš pietus. Tebūna tarsi tarp palydovo ir kosminio centro palaikomas nuolatinis ryšys, nuolatinis mūsų pagarbos, padėkos ir prašymų kartojimas.

Tebūna čia gyvas, jautrus atsiliepimas į tą dangaus Karalienės nesiliaujantį maldavimą: kalbėkite rožančių, kuris yra galingas ginklas išmelsti taikos, laisvės, ramybės mūsų

XV šimtmečio Marijos paveikslas Burgos mieste, Ispanijoje.

GYVENIMAS —

TAI KAIP GRAŽI KELIONĖ ...

DALIA STANIŠKIENĖ

Važiuojant namo iš darbovietės, tik įlipus į automobilį, automatiškai paspaudžiu radijo mygtuką ir gaudau pranešimus — apie orą, kelią į namus, kur susigrūdimas, kur nelaimė ... Klausaus vietinių ir pasaulinių naujienų, kurios dažniausiai liūdnos ir baisios, nes geri įvykiai pranešėjų retai akcentuojami, lyg jų pasauly ir nebūtų...

Šį kartą buvo kitaip: radijo aparatas sugedęs, automobilyje tylą ... Galėčiau kalbėti rožančių, bet valgau nuo priešpiečių užsilikusį obuolį. Skanus. Kasdien valgau obuolį pakelį į namus iš darbovietės, bet dažniausiai žinių beklausydama nė nepajuntu jo skonio. O tiek žmonių pasauly retai skaniu obuoliu gali pasidžiaugt ... Apsidairau: saulėta žiemos dienos pabaiga, sniego tik kai kur lopeliai, kelias sausas, smagus. Stebiu nuogus pakelės medžius ir vaizduotėje matau juos žaliai pasipuošusius. Dienos ilgėja, netrukus ir pavasaris atkeliaus,

šeimoms, tautoms, visam pasauliui. Išgirskime šį Taikos Karalienės dabar primygtinai kartojamą prašymą. Auka, kančia, išmalda, tylą, santūrumo praktika prie stalo, vaišėse, visame gyvenime.

Ištižimui, apsirijimui, neskaistumui, palaidumui priešpastatykime valingumą, ryžtą, dorą, visapusišką santūrumą, kuris turi būti neiškraipytas, bet išradingas, kūrybiškas. Kaip nuodėmės ir nesaikingumo formos randa vis naujus pavidalus, naujus išraiškos ir vaizdavimo būdus, taip ir nuovokus, tiesą ir gerį širdyje nešiojant katalikas gali ir turi išradingai savo kasdieniame gyvenime kiekvieną akimirką rasti progų, kaip suvadelioti savo netvarkingą mintį, bėglų ir dažnai neten, kur reikia, nukrypstantį žvilgsnį, skersą žodį, kaip suveržti pavadžius savo netinkamam elgesiui viešumoje ir pačiam su savi. Reikia nuolatinės kontrolės savo jausmui, mostui, kad bent šiek tiek būtų pasipriešinta perdėtam mąstymo, elgesio ir gyvensenos liberalizmui, neribotam laisvos minties ir elgesio savivaliavimui, kuris neretai nuveda į nusikaltimą ir maištą tiek tautų, tiek ir dvasios gyvenime.

Ypač per šį mėnesį skirkime daugiau maldos, aukos ir atgailos darbų už mūsų šeimas, už mūsų visos tautos šeimą, kuri taip susiskaldžiusi, taip ardoma vidaus ir išorės veiksmų. Tad galinga savo malda, itin rožančiaus ginklu susivienykime į nuolatinį ir sutartinį prašymą:

— Geroji ir išmintingoji šv. Šeimos Motina, kuri ant savo kelių laikei Kūdikėlį Jėzų, priimk ant savo kelių kartu ir mus, besiblaškančius ir net kartais nustojančius vilties savo galingu užtarimu! Tebūna rami mūsų širdis Tavo motiniškos globos artumoje! Tebūna mūsų tėvynėje ir visame pasaulyje visad giedras, saulėtas dangus... Išmelsk mums malonės, kad visos šeimos grįžtų prie altoriaus, į bažnyčias, kad imtųsi kasdienės maldos, kuri būtų ne tik vieno nario, bet ir visos šeimos lūpose. Kad mūsų šeimose būtų bendrai skaitomas Šv. Raštas, bendrai aptariami rūpesčiai ir sunkumai, kad šeimose, tuose Dievo kūrinuose, gražiausiai išsiskleistų Dievo tiesos ir meilės spinduliai. Tetampa mūsų šeimos palaimos, savitarpio supratimo ir gėrio šaltiniais.

nereikės slidžių kelių grįžtant iš darbovietės bijoti.

Pravažiuoju bažnyčią, ir dar vieną, ir dar vieną ... Pradedu jas skaičiuoti. Nuostabu: kol priartėju prie greitkelio, penkių minučių laikotarpį, bažnyčių suskaičiuoju gal dešimt! Kaip aš iki šiol, kasdien šiuo keliu važiuodama, jų nepastebėjau?! Pasigirsta varpai... Iš kur jie čia tokiu keistu laiku? O, tai Virbalio bažnyčios varpai atskambėjo iš tolimos vaikystės...

...Tie varpai prikeldavo mane anais vasaros rytais... Varpai ir mamutės (taip mes vadindavom močiutę) ramus balsas. "Kelkis, jau skambina..." Ji man padėdavo skubiai rengtis ir tada takeliu bėgte pasileisdavau, dar vis varpų garso lydima, į netolimą bažnyčią ankstyvoms Mišioms. Daugiau vaikų ten nebūdavo. Atsisėsdavau šalia kelių moterėlių ir paskėsdavau kunigo kalbamų maldų banguojančioj muzikoje. Buvau tik priėmus Pirmąją šv. Komuniją, ir ta valandėlė bažnyčioj ankstyvais rytais man būdavo tarsi nuostabi puota. Grįžus valgydavau mamutės pagamintus skanius pusryčius ir klausydavau jos žodžių, o ji — mano nuolatinio čiaušėjimo... Neprisimenu, apie ką kalbėdavau, bet gerai pamenu, kaip mamutė supilstydavo pieną, sudėdavo į krepšelius maisto ir duodavo man nunešti neturtingom moterim, mūsų gatvės kitam gale gyvenančiom. Kai užsukdavo pavargėliai, kurių aš kartais bijodavau, mamutė visada juos pavalgydindavo ir apdovanodavo. Arba vėl: mamutė priskindavo saldžiai prinokusių braškių (ak, kokios jos buvo skanios!) ir duodavo man nešti klebonijon "kunigėliui". Kai kartą kunigas įbruko man rankon pinigėlį už tas uogas, grįžus gavau bart: už dovaną negalima pinigų priimt! Ir taip ji skatino mane dirbt gerus darbus, nors pati ir greičiau, ir geriau būtų juos atlikusi: tokią prisimenu mamutę — linksma, draugišką, geraširdę, pamaldžią ...

Prisimenu mamutės laidotuves: gulėjo ji salone, gėlėse paskendusi, savo septynių vaikų (aštuntas jau buvo miręs) ir artimųjų ap-

supta, daugelio miestelio gyventojų palydėta... Jos prisiminimas visada man ataidi saulėtų vasaros rytų džiaugsmingais varpų dūžiais...

...Į dabartį grąžina mane nekantrus mašinos signalas: raudona šviesa seniai pasikeitusi į žalią, o aš tebestoviu, sulaikydama judėjimą. Paspaudžiu pedalį ir tęsiu kelionę į namus. Ta kelionė trumpa — vos 20 minučių, tačiau kiek mylių šiandien nukeliavau! Jau čia pat ir greitkelis. Prie vieno pastato plevėsuoja vėliava. Lengvo vėjelio supama, besileidžiančios saulės nušviesta. Amerikos vėliava... Šio nuostabaus krašto, atviromis rankomis mus "dypukus" kadais priėmusio į savo prieglobstį... Netrukus vėl švėsime Vasario 16-tąją. Laisvoj Lietuvoj plevėsuos trispalvės. Ir nuostabu, ir džiugu, ir graudu... Lyg per miglas išplaukia naujas vaizdas...

Ne varpų skambesys, o garsus beldimas į duris ir nedraugiški balsai prižadino mane aną 1940 metų liepos 11-tos naktį... Bailiai pramerkus akis mačiau nepažįstamus žmones atidarinėjančius stalčius, miegamojo kambario rūbinės duris... Vienas iš jų kažko ieškojo mamytės rudam rankinukų... Bijodama pajudėti, matyt, vėl nūgrimzdau į palaimintą sapną karalią, nes kitų tos nakties įvykių nebemačiau. Tik vėliau sužinojau, kad tėvelį areštavo, kaip ir daug kitų tą naktį. Kai mamytė verkėdavo, verkėdavau ir aš... Nesupratau, kodėl mums atėmė tėvą. Ir išvežė jį į nežinią, ir Sibiro taigose jis kentėjo šaltį ir pažeminimą, fizinį ir dvasinį skausmą ir visišką nužmoginimą. Bet jis nepalūžo nė fiziškai, nė dvasiškai: ir sunkiausiose gyvenimo sąlygose liko ištikimas savo šeimai, tautai ir Dievui. Pažinau savo tėvą iš mamytės pasakojimų, iš jo dienoraščių: "Tegul Dievas jiems atleidžia; aš jau atleidau..." Tie jo žodžiai man bylojo gilų krikščionišką tikėjimą, Dievo valios priėmimą. Kai pirmą kartą po 34 nesimatymo metų jį sutikau dar tada pavergtoje Tėvynėje, daug metų

vaizduotėj nešiotas paveikslas tapo realybe. Tai buvo žmogus su žmogiškom silpnybėm, tačiau savo šviesiu pavyzdžiu ir iškeliavęs Amžinybėn tebeskatina dirbti, siekti, augti...

...Nė nepajutau, kad jau važiuoju greitkeliu. Kairėj ežeras. Jo bangos, kurias taip mėgstu stebėti, nebeplauna krantų: saulėje blizga leduoti gabalai, dar žiema karaliauja. Automobilių greitkely daug, visi lekia ir neša kartu, lyg nesulaikoma srovė... Kiek tūkstančių kartų šiuo greitkelio važiuota eilė metų?.. Ne tik į darbovietę: šiuo keliu juk vežė mane, jaunosios rūbais papuoštą, į bažnyčią... Šiuo pačiu keliu ir laidotuvių procesija lydėjo mano mamytę į Amžino poilsio vietą...

"Gyvenimas — tai kaip graži kelionė: Išsirengi, keliauji, ir grįžti atgal..." — ataidi dažnai kartoti mėgstamo poeto žodžiai. Šiandien jie įgauna dar gilesnę prasmę: prieš ilgą eilę metų iškeliavo mamytė Namo, bet kokia ji man gyva ir artima! Kantriai viena nešusi nelengvo gyvenimo našta, sunkumams užgulus dažnai kartodavo: menkniekis prieš Amžinybę. Ir įsidėjau tuos jos žodžius į širdį, ir jie mane stiprina ir guodžia, liūdnei valandėlei užėjus ... Ne, ne žodžiai, o mamytė, kurios kantrumas, švelnumas ir meilė tebelydi mane...

...Jau ir namų rajonas. Pravažiuoju pažįstamas parduotuves, ant kampo net žiemą pardavinėjantį gėles žmogų, uždarytą kino teatrą... Kinas... Lyg filme per 20 minučių prieš akis prabėgo vaizdai ir žmonės, tokie

gyvi ir tikri, užgesę švyturiai, kurie tebešviečia... Anot lotynų priežodžio: žodžiai uždega, bet pavyzdžiai patraukia. Galvoju, kiek gražių pavyzdžių gyvenime turėjau. Kiek daug jų radau knygoje, mokyklose, darbovietėj, bažnyčioje... Kadaise su nuostaba skaitydavau Teresėlės Kūdikėlio Jėzaus gyvenimą... Motina Teresė tebežavi savo meile artimui... Nijolės Sadūnaitės pavyzdys tebešildo... Palaimintojo Matulaičio raštai uždega... Ar suskaičiuosi visus. Bet tie trys, kuriuos mintyse vėl sutikau pakely į namus, savi ir paprasti žmonės, giliausiai palietė mano gyvenimą savo nepakeičiamu pavyzdžiu... ir savo žmogiškumu ...

Idealių, tobulų žmonių nėra. Yra žmonės, kurie siekia idealo. Ir patraukia savo pavyzdžiu, ne žodžiais. Pavyzdingiausias žmogus man tas, kuris siekdamas idealo naudoja jam duotas Dievo dovanas — kokios jos bebūtų — ir dalinasi jomis su kitais, kuriuos sutinka savo gyvenimo kely. Dalinasi kasdien, nes gyvenimas yra kelionė tik po žingsnį, po vieną dieną: kelionė. kupina kalnų ir pakalnių... ir prarajų, kurias jie pereina tik JO nešami...

Jau ir mano gatvė. Kokia graži ir plati, palyginus su kai kuriom pravažiuotom. Pliki dar medžiai, bet greit, jau greit jie pasipuoš švelniu žaliu apdaru ir kupini naujos gyvybės sveikins Kūrėją, aukštai iškėlę savo žalias rankas...

Viešpatie, dėkoju už tuos medžius, už saulės spindulį šaltą žiemos dieną ir už sugedusį automobilio radiją...

■ Marijampolėje palaimintojo arkiv. J. Matulaičio garbei šv. Mykolo bažnyčioje visą savaitę tęsėsi atleidai. Liepos 12 d. svarbiausio paminėjimo metu šv. Mišias aukojo kard. V. Sladkevičius. Vilkaviškio vyskupas J. Žemaitis perskaitė iš Romos gautą pranešimą, kad Marijampolės šv. Arkang. Mykolo bažnyčiai suteikiamas mažosios bazilikos titulas. Dalyvavo visi Lietuvos vyskupai ir net du vyskupai iš Lenkijos. Į iškilmingas šv. Mišias buvo atvykęs Aukšt. Tarybos pirm. V. Landsbergis.

■ Vilkaviškio vyskupijoje Aleksote pašventinti naujai statomos bažnyčios pamatai. Sparčiai statomos Vilkaviškio katedros sienos. Iš griuvėsių keliai Sintautų parapijos bažnyčia; jau išmūrytos sienos, apdengtas stogas, baigiami statyti bokštai. Baigiami Kučiūnų parapijos statybos darbai.

5. Gimdymo garbė žmogaus sampratoje

Gimdymo galia yra visų pirma Dievo galia išleisti iš savęs kitą savo prigimties atstovą. Tą galią Dievas turi kaip pilnutinis buvimo savininkas ir šeimininkas. Tą galią jis yra suteikęs net savo sukurtai prigimčiai, būtent gyvūnijai. Ji yra savaiminga galia ir ta prasme, kad žmoguje ji yra nepriklausoma nuo jo dorovingumo ar nedorovingumo. Tai reiškia, kad grynai biologiškai žiūrint, nedorų tėvų vaikas gali būti pagimdytas be dorinių tėvų trūkumų. Ir iš neteisėtai lytiškai santykiaujančių tėvų gimsta tikras pilnaprasmis žmogus. Kai kas labai dieviško yra kiekviename gimdyje, ypač žmogaus gimdyje.

Tačiau tikrą gimdymo prasmę pažinti mums padeda ne tiek mūsų gimdytojai ir gimimai, kiek Kristaus gimimas žmogiškoje prigimtyje. Gimimo ir gimdymo realybė pasirodo tada visa savo gilia prasme ir jame slypinčiu labai aukštu simbolizmu.

Galia gimdyti yra dieviškas dalykas, suteiktas kūrinijai. Galima sakyti, kad gimdymo aptartis yra išreikšta Kristaus, sakančio "Kaip Tėvas turi gyvybę pats savyje, taip davė ir Sūnui turėti gyvybę pačiam savyje" (Jn 5,26). Tik dėl to, kad gimdymas yra toks natūralus dalykas, mes užmirštame juo domėtis ir kreipti į jį daugiau dėmesio. Tad gimdymas yra savo prigimties perteikimas kitam. Labiau išigilinus į šį faktą, gali mums pradėti atsidengti didelis jo vertingumas ir toli siekianti perspektyva. Ji siekia paties Dievo. Jis gimdo savo prigimtį, kurią mes vadiname Sūnumi.

Dėl to, kad gimdymo galią turi gyvuliai ir mažesne prasme augalai, jokių būdu nereikia mažinti gimdymo filosofinės galios. Gyvuliuose tai yra sutvarkyta gamtos dėsniais. Gyvuliai nedaug iniciatyvos gali parodyti gimdyje. Žmoguje, kadangi jis yra ir kūniška būtybė, gimdymas taip pat vyksta tam tikru kūnišku dėsningumu. Tačiau žmogaus gimdymas turi lengvai pastebimą skirtingą bruožą. Nors žmogaus gimdymas gali prasidėti vien biologinio instinkto vedamas, tačiau jis niekada čia nesibaigia.

Norint tai suvokti, reikia pradėti nuo to, kad gimstantis žmogus yra labiau bejėgis negu gimstantis gyvulys. Gimęs gyvulys tuoj pats pradeda savimi rūpintis, o užgimęs žmogus gana ilgai yra reikalingas labai didelės tėvų globos. Tai pasirodo, kad gimdantis žmogus daugiau savaimingo vaidmens įdeda į gimdymą negu gyvulys. Vos pagimdyto žmogaus biologinė prigimtis nepasiima globoti, jam reikia daug motinos ir tėvo

ŽMOGAUS TEO- LOGIJA (III)

VYTAUTAS
BAGDANAVIČIUS,
MIC

pastangų, kol naujagimis bus įvestas į žmogišką gyvenimą kaip savaimingas žmonių visuomenės narys. Taigi žmogaus gimdymo negalima užbaigti be aiškaus gimdančio asmens vaidmens supratimo ir įgyvendinimo. Šia prasme žmogaus gimdymas priartėja prie Dievo gimdymo, kuris savo paties prigimtį sąmoningai perteikia kitam asmeniui.

Čia verta paminėti Montessori sistemos išskirtinį dėmesį mažamečio žmogaus auklėjimui. Mažametis žmogus, galima sakyti, yra dar gimdymo stadijoje, jeigu gimdymą suprantame kaip sąmoningą žmogaus veiksmą. Teisingai D. Petrutytė, montesorinės sistemos auklėjimo ugdytoja lietuviškoje visuomenėje, visuomenei daro priekaištą, kad „ji nekreipia dėmesio į pati svarbiausią žmogaus gyvenimo laikotarpį — jo kūdikystę ir vaikystę. Tuo laikotarpiu žmogus yra ignoruojamas, lyg jis būtų bereikšmė būtybė, neturinti nieko bendro su tuo, kokia susikurs asmenybė ir kaip ji pasireikš visuomeninėje sąrangoje“ („Draugas“, 1991 m. gegužės 11 d.).

Bet ir biologinė žmogaus gimdymo galia yra susilaukusi mažiau mokslinio dėmesio negu ji yra verta. Gimdymu nesidomi modernioji psichologija. Nėra patenkinamas ir biologų dėmesys gimdymu. Mąstant apie gimdymą, naudinga pažiūrėti, ką apie jį sako etnologijos mokslininkai. Jie sugeba gimdyje išvelgti didelių ir dar neišaiškintų paslapčių. Pvz., Wilhelm Schmidt, sekdamas kitu etnologu W. Peters, stebisi, kaip iš dviejų tėvų gali pasidaryti vienas žmogus. „Kaip iš dviejų gali pasidaryti vienas, yra didelė paveldėjimo paslaptis“ („Rassen und Voelker... des Abendlandes“, Band I, Luzern, 1946, p. 128).

Šią problemą toliau pagrindžia W. Schmidt. Jis galvoja pagal paveldėjimo dėsningumą. Iš dviejų paveldėjimo dalykų niekad nepasidaro vienas. Kadangi paveldėjimo genai yra medžiaginės prigimties dalykai, tai jų dėsningumas priklauso kūno esmei. Jie gali tik būti šalia vienas kito, o ne pasidaryti

vienas. Ir tai išeina iš kun. Mendelio padarytų paveldėjimo genų studijų, „Naujas kūdikis yra nauja sukurta siela; tai yra nauja akis — siela, kuri iš naujo atsiveria ir savo asmeninėje sąmonėje yra vienas daugelio sugebėjimų nešėjas“ (173 psl.).

Žmogaus samprata krikščioniškoje galvosenoje yra ne tik dvasios, bet ir kūno samprata. Krikščioniškas tikėjimas žada nemirtingumą ne tik žmogaus dvasiai, bet ir jo kūnui. Tai yra pagrindinė krikščioniško tikėjimo tiesa, į kurią modernūs krikščionys nėra ligi šiol atkreipę pakankamo dėmesio, svarstydami, kas yra žmogus.

Nėra abejonės, kad žmogaus dvasia yra pati reikšmingiausia jo sudėties dalis, tačiau ir į žmogaus kūną negalima žiūrėti kaip į mažavertį dalyką žmogaus sampratoje. O tokių pažiūrų gana dažnai pasitaiko.

Vienas iš jų yra nusiteikimas į žmogaus kūną žiūrėti kaip į naštą, kurios žmogus nusikrato tik savo mirtimi. Be abejo, tai nėra krikščioniška pažiūra. Pagal krikščionišką apreiškimą reikėtų sakyti, kad ten, kur siela nėra sujungta su kūnu, nėra ir žmogaus. Žmogaus mirtis yra tik laikinas kūno atsisiskyrimas nuo sielos. Tad dvasios sujungimas su kūnu yra pats aukščiausias dieviškos kūrybos pasiekimas, ir taip į žmogų mes turime žiūrėti.

Grįžtant prie paveldėjimo klausimo, reikia sakyti, kad ir šis žodis nėra svetimas teologiniam žodynui. Tiek Matas, tiek ir Lukas Kristaus gyvenimo aprašymą pradeda nuo jo biologinio medžio išskaičiavimo. Lukas pradeda nuo Jėzaus gimimo ir eina atgal iki Adomo, pirmojo žmogaus (3,23-38). Matas eina priešingu keliu, Jėzaus genealogiją pradėdamas nuo Abraomo (1,1-16). Juodu, žinoma, nežinojo kun. Mendelio paveldėjimo dėsnių, bet, pateikdami Jėzaus genealogiją, turėjo tikslą suvokti jo prigimtį, kaip kažką istoriškai realiai priklausančio rasės ar visos žmonijos biologiniam paveldėjimui. Aišku, kad pateikdami tą genealogiją, jie turėjo galvoje Kristaus kūno

Čikagos dangoraižiai.
R. Polikaitytės nuotr.

paveldėjimą, nes Kristaus asmenį jie suprato kaip Dievą.

Kristaus paveldėjimo klausimas buvo aiškus ir tiems pranašams, kurie skelbė jį kaip laukiamą Mesiją. Jie aptarė jį kaip žmonijos paveldėjimo vaisių. Būdingas šiuo atžvilgiu yra pranašas Izaijas, kuris būsimą

Mesiją keliais atvejais numatė kaip Jesės (t.y. Dovydo tėvo) sūnų (L5,12). Dvasiškai Jėzus buvo artimesnis Mozei ir Elijui, nes su jais turėjo persimainymą ant Taboro kalno, kurį matė trys apaštalai. Tačiau krikščioniškame pamaldume pasiliko kreipimasis į Jėzų kaip Dovydo sūnų. Tas kreipinys reiškė ne tiek dvasinį Kristaus ryšį su Dovydu, kiek biofizinį ryšį su Dovydu-Jese.

6. Tik gimimu Kristus pasidaro žmogumi

Penktojo šimtmečio pagrindinė krikščionijos kova buvo ne dėl to, ar Kristus yra Dievas (dėl to visi sutiko), bet dėl to, ar jis yra tikras žmogus. Kovai už Kristaus žmogiškumą vadovavo popiežius Leonas Didysis (popiežiumi jis buvo nuo 440 iki 461 metų). Opoziciją jam sudarė graikiškos kultūros vyskupijos, kuriose labiau vyravo pažiūra, kad Kristuje viskas yra iš dvasingo dangaus, o ne iš žemiškos tikrovės. Dėl to Eutichas, vienuolyno abatas, atstovavo pažiūrai, kad ir Kristaus kūnas yra iš dangaus. Daugelis Rytų Bažnyčios vyskupų buvo linkę jam pritarti. Ši pažiūra atsirado ta proga, kad iškilo reikalas nugalėti Konstantinopolio vyskupo Nestoro mokslą, skelbiantį, jog Kristus vieno asmens vienybės neturėjo ir kad dvi Kristaus prigimtys, dieviška ir žmogiška, nebuvo gimusios viename asmenyje. Leonas Didysis su šia pažiūra taip pat stipriai kovojo, ir Nestoras buvo priverstas iš Konstantinopolio persikelti į šiandieninį Iraną. Jis skelbė krikščionybę plačiuose Azijos plotuose. Šioje kovoje už visišką Kristaus žmogiškumą Leonui Didžiajam talkino viena moteris Pulcherija, kuri pirmiau buvo vieno Konstantinopolio imperatoriaus sesuo, o vėliau — kito imperatoriaus žmona.

Kova prieš realų Kristaus kūniškumą galbūt buvo sužadinta dvasingos graikiškos filosofijos, kuri į visa tai, kas kūniška, žiūrėjo kaip į nuodėmingą dalyką. Galima lengvai suprasti, kad ši kova ėjo ir už Mer-

gelės Marijos motinystę: ar ji buvo tikrai žmogumi gimusio Dievo motina.

Šio ginčo turinį galima rasti trumpai suglaustą šiame Leono Didžiojo sakinyje: "Tas yra tikėjimas, kuriuo katalikiška Bažnyčia gyvena ir daro pažangą, būtent, kad tikima, jog žmogiškumas tikrai yra Kristuje ne be realaus dieviškumo ir dieviškumas ne be realaus žmogiškumo" (St. Leo the Great Letters, 1957, p. 103).

Prieš pereidami į kitus šios didžiosios tiesos bruožus, atkreipkime dėmesį į Leono Didžiojo žodį, kad ši tiesa sudaro galimybę krikščionijos pažangai. Jeigu Kristus būtų tik Dievas ir ne žmogus, tai nei jame, nei jo įsteigtoje krikščionijoje nebūtų vietos žmogiškai pažangai.

Pažvelkime dar į vieną Leono D. pasakymą, kad jis pagelbėtų nepraleisti iš dėmesio šios didžiosios ir sunkiausiai suprantamos krikščionijos tiesos, kartu ir jos buvimo pagrindo. "Ne vien tik asmens priėmimu, bet ir realiai skirtingos prigimtys jame tapo viena. Iš dviejų pasidarė viena — Kristus ir Sūnus ne tuo būdu, kad būtų nekreipiama dėmesio prigimtinių skirtingumui jas jungiant, bet dvi prigimtys kartu sudarė vieną Viešpatį: ir Kristų, ir Sūną, t.y. dieviškumą ir žmogiškumą — tuo paslaptingu ir neaprepiamu prasidėjimu, kad sudarytų vienybę" (286 ps.).

Nesistebėkite, kad šio pareiškimo supratimas sudaro jums didelių sunkumų. Tai ir yra sunkiausiai suprantama ir kartu brangiausia krikščioniško tikėjimo tiesa. Ir gnostikai, ir apolinaristai, ir doketai sutiko priimti Dievo įsiterpimą į žmogiškąjį gyvenimą, bet jie negalėjo sutikti, kad tokiu tikslu Dievas priėmė ir natūralią žmogaus prigimtį.

Už šios tiesos prigydytą žmonijoje visą gyvenimą rungėsi Leonas Didysis. Jis mokė: "Tas, kuris išlaiko visus dalykus ir kuriame visi dalykai egzistuoja, apsireiškė pagal

žmogaus gimimo dėsnius" (275 ps.). Iš tikrųjų negalima nieko kilnesnio pasakyti apie žmogaus gimdymo vertę, kaip tai, kad Dievas, apsireikšdamas žmonijai, tai padaro ne koku kitu būdu, o tik gimimu iš moters.

Nors Rytų Bažnyčios teologai gerbia Mariją, kaip Dievo Motiną, nors jų teologai nerado galimybės nepritari Leono Didžiojo mokslui apie realios žmogaus prigimtį iš Marijos priėmimą Dievui įsikūnijant, tačiau medžiagiškumo įtarinėjimo mintis ne kartą ten prasiskverbia. Kartais tai pasirodo ir mūsų tarpe. Štai vienas jaunas kunigas, išventintas Lietuvoje persekiojimo laikais, savo pamoksle yra prasitaręs, kad Kristus galėjo ateiti žemėn bet koku kitu būdu. Tuo jis norėjo pasakyti, kad Kristus nebūtinai turėjo gimi iš moters. Tai yra dvasingumo apraiška be realaus gimdymo vertinimo.

Tokia pažiūra yra priešinga Leono Didžiojo minčiai. Jis vienai imperatorienei taip yra rašęs: "Žmonijos išganymas negalėjo būti įvykdytas kitu būdu, kaip tik tuo, kad tas, kuris savo forma yra Dievas, priimtų vergo prigimtį" (259 ps.). Tą žmogaus prigimtį pasisavinimą Leonas D. supranta ne vien fiziškai, bet ir dvasinio brendimo arba auklėjimo būdu. Jis vienam vyskupui buvo rašęs: "Čia jūs turite tai, kaip jis išaugo berniuku, subrendo jaunuoliu ir kaip jo prigimtis išsibaigė tobulu žmogumi, nebe noro valgyti, nebe gailėsčio ašarų, ne be baimės, kai buvo gąsdinamas" (228-9 ps.).

Svarstant žmogaus teologiją, ypatingo dėmesio yra vertas Leonas Didysis. Nors jis turėjo labai gyvą Dievo transcendencijos sampratą ir Kristaus, kaip Dievo-žmogaus, asmens vienybę, bet kartu jis labai gerai atstovavo žmogaus prigimtį realybei Kristaus asmenyje. Jis tiesiog kaip liūtas gynė natūralaus žmogaus buvimą Kristaus asmenyje.

(B.d.)

< < < < • > < > < > < > < > • < > < > < > < > < • > > > > > > >

IDEALUS ŽMOGUS

(Suaugusių grupėje IV premiją laimėjęs straipsnis)

LAIMA ŠIMONYTĖ

Pasaulis ir gyvenimas nelepina šiais laikais nei stipraus, nei silpno, atseikėdamas visiems didesnę ar mažesnę skausmo, kančių ar nusivylimo dalį. Tai skaudus patyrimas, tačiau jis atneša reikšmingą išvadą, kuri šiaip pasauliui nėra didelė naujiena: kuo toliau braunies į gyvenimą, tuo aštriau suvoki, kad ne tuos turtus šiame gyvenime kaupi. Galbūt pasaulyje egzistuoja dalykai, kurie teikia tikrą, nemeluotą džiaugsmą, palaimą ir nusiramimą dvasiai? Bet kol akys nepamato gyvo pavyzdžio, protas nenori tuo tikėti ir konvulsingai kimba į gyvenimą — mėgautis daiktais, kaupti pinigus, daryti karjerą, siekti valdžios... Tik atokvėpio minutėlėmis tyliai patys sau prisipažįstame, kad visa tai lengva ranka iškeistume į meilę ir žmogišką šilumą.

Sakyčiau, kad tai buvo labai seniai, nes dabar gyvenu lyg būčiau tįptelėjusi už virvutės ir atrišusi didžiulį supainiotą, priraigytą mazgą — viskas stoja į savo vietas ir neliko daugelio klaustukų, kamavusių iki to gražaus ir reikšmingo susitikimo.

Kas pakliūdavo į Kėdainius, to kojos nejučiom pasukdavo Paberžės link. Ten vedė ir mūsų, išsiruošusių pakeliaut po Lietuvą, akys. Pirmąkart atvykusiems Paberžės vardas buvo susijęs su 1863 m. sukilimu, A. Mackevičiaus asmenybe, o tie, kurie tuo kaimo takeliu ėjo ne pirmą sykį, žinojo, kad Paberžė — ne vien istorinė vieta. Tuo netrukome įsitikinti visi.

Viskas čia nustebino ir suglumino. Nustebino atokus Lietuvos kampelis gyvenimo pilnatve, suglumino sutikto žmogaus, Paberžės šeimininko Tėvo Stanislovo išmintis ir paprastumas.

Bažnyčia buvo atvira. Tėvas Stanislovas

įvedė mus, leido pasižvalgyti ir išėjo, palikdamas mus čia vienus. O aplinkui buvo gražiausios žvakidės, lėkštutės, paveikslai, paveikslukai, laikrodžiai, kiti smulkūs, gražūs, viliojantys daiktukai... Viršuje stovėjo spinta, pilna senovinių knygų lotynų, vokiečių, lenkų kalbomis. Vaikščiojau, žiūrėjau, dairiausi ir pajutau besibraunančią į paviršių nuodėmingą mintį — juk visa tai taip lengva pavogti! Kodėl gi šeimininkas palieka visa tai be priežiūros, kodėl nesaugo, nerakina? Tai buvo pirmoji sau užminta mįslė, kurią atspėti buvo taip lengva, jog protas negalėjo tuo patikėti. Kvapą gniaužė mintis, kad tavimi, svetima ir nepažįstama, čia pasitikima. Pasitikima taip, kaip tu pasitiki geru draugu, laiko ir aplinkybių išbandytu. Pasitikima tavo gera valia ir žmogiškumu, dora ir sugebėjimu atsispirti pagundoms. Ir supranti, kad gyvenime stebuklus daro paprasti dalykai. Pasitikėjimas, tylus ir nematomas, įpareigoja ir priverčia jį pateisinti. Tikėk, ir nebūsi apvilintas.

Vėliau šeimininkas parodė mums visa, kuo jis yra turtingas. Ant aukšto buvo sukabinti bažnytiniai rūbai — sutanos, kamžos ir juostos, atitarnavusios įvairiose Lietuvos bažnyčiose ir atkeliavusios čionai, kad nesusitūnytų rūsiuose ir nenusimestų užkaboriuose. Ir vėl — žmonėkis, čiupinėk, grožėkis. Tai mūsų turtas. Gal kada nors šiems puikiems rankų darbo meno kūriniams atsiras geresnė vieta, lyg tarp kitko taria Tėvas Stanislovas ir nespėjusius atsikvošėti veda link klėtėlės. O ji pilna...raktų — mažų ir didelių, kreivų, šleivų ir tiesių lyg iš pasakos apie Buratiną. Kybo jie palubėj ant virvių, karo ant sienos — įvairių dydžių,

formų, spalvų, visokio senumo... Iš raktų pasaulio — į saulučių karalystę. Rodos, jų tiek daug, o Tėvo Stanislovo manymu, jog mažai, jog daug yra išdovanojęs, bet dar padarysiąs, kai bus laiko.

Tėvui Stanislovui viskas paprasta ir aišku, o tu stengies įminti dar vieną žmonijos mįslę: kodėl vieniems reikia tiek daug, o kitų interesai tokie menki ir riboti? Atsakymas vėlgi paprastai skausmingas — šis žmogus moka džiaugtis. O tam, kas moka džiaugtis, nereikia neįtikėtinų laimių. Tokį žmogų džiugina viskas, kas jį supa. Jis moka išvelgti grožį visur, kur tik atsiduria, ir negali abejingai pro jį praeiti, nes nori, kad visa tai pamatytų ir tuo pasidžiaugtų kiti. Tada nuo pečių smunka tavo savimeilės rūbas, krinta pasididžiavimo plunksnos kuriomis buvai apsikaišęs lyg žaidžiantis vaikas. Skausmingai nutvilko mintis, kad negalima laukti ateinant gyvenimo. Reikia gyventi ir džiaugtis mažytėmis šventėmis, kasdieniais stebuklais.

Ne kiekvienas iš mūsų pakęstų, kad jo namo ar buto durys nuolat būtų varstomos, kad žmonės, pažįstami ir pirmą kartą matomi, sukinėtųsi kieme, virtuvėj ar kambary. Tačiau Tėvo Stanislovo veide susierzinimo neįžvelgsi. Visus nepatogumus, kurie, be abejo, iškyla, jam atperka bendravimas su žmonėmis. Juk nieko nėra tikresnio, anot A. de Sent-Egziuperi, kaip žmogaus ryšys su žmogumi. O Paberžės šeimininkas moka jį užmegzti. Ilgai vėliau spėlioji, iš kur tas bendravimo lengvumas su nepažįstamuoju? Iki tol tai atrodė neįtikėtinai sunkus dalykas, o dabar... Nejučia praeina varžymasis ir nepatogumo jausmas, susikaustymas ir baimė padaryti ar pasakyti kažką ne taip, ir tu

skleidiesi lyg žiedas, pajutęs šiltą saulės spindulį. Kalbi ir turi ką pasakyti, nes jauti, kad tavimi domimasi, tavęs klausomasi. O juk taip dažnai tavęs klausia ir atsakymo nelaukia, užjaučia neužjausdami, džiaugiasi, širdy likdami abejingi. Pamažėl suvoki, kad bendraujant svarbiausia ne išsilavinimas, ne žodžiai, o nuoširdumas, toks, kokį kiekvienam geros valios svečiui dovanoja Stanislovas Dobrovolskis. Jo nuoširdumas atveria žmogų lyg kriauklę. Ir tada pasaulis, atrodęs toks svetimas ir atšiaurus, priartėja ir prašvinta. Pamažu blėsta svetimumo pojūtis ir užplūsta krūtinę gerumas: juk visi mes — šios žemės vaikai.

Nelengvą buvo išeiti. Vakarąs prie laužo slinko mums betylint — kiekvienas buvo paskendęs savo mintyse. Pusdienis, praleistas atokiame Lietuvos kampelyje, iškyla atminty ir po šiai dienai. Iškyla tada, kai sunku, tada, kai suabejoji tuo, ką darai, kai turi patikrinti save ir savo poelgių teisingumą, kai nusivili, kai netenki jėgų ar kai tave apleidžia viltis... Ir kaskart mintimis nuskriejęs tenai, grįžti atgavęs savitvardą, pasitikėjimą savimi, su "Lietuviškais žodžiais" lyg malda lūpose:

*Negriauti, nebriaukšti,
nešaukti, nepliaukšti,
krutėti, judėti,
ir arti, akėti ir sėti,
ir laukti,
budėti, stebėti,
regėti, tikėti,
kantrumo turėti,
kentėti, tylėti,
mylėti!*

■ Velykų metu Marijampolės griežto režimo kalėjimą aplankė "Caritas" draugijos nariai. Katalikų mokytojų sąjungos nariai, moksleiviai. Jie atnešė velykines dovanas ir praleido kelias valandas su kalininiais. Susitikimas su kalininiais prasidėjo šv. Mišiomis kalėjimo koplyčioje. Mišias aukėjo kun. A. Diškevičius.

■ *Opus Dei* sąjūdžio kūrėjas José Maria Escrivà de Balaguer paskelbtas palaimintuoju gegužės 17 d.

KENTĖJIMŲ PRASMĖ

CHIARA LUBICH

Šv. Paulius rašo laiške kolosiečių bendruomenei, kad jo apaštalavimą nuolat lydi kentėjimai, kurie yra jo džiaugsmo šaltinis ir kurie duoda augimą bendruomenėms, kurias jis buvo įkūręs. Kai jos buvo jo suvienytos Jėzaus meilėje, tos sunkenybės pradėjo nešti antgamtinį gyvenimą Bažnyčiai. Jos papildė tai, "ko trūko vargams", kuriuos Kristus už mus kentėjo.

Visų pirma toks išsireiškimas gali mus nustebinti. Ką tuo išsireiškimu apaštalas nori mums pasakyti? Jis mus moko, kad Kristaus kentėjimai, būdami begalinės vertės, nereikalingi atbaigimo ar "papildymo". Bet jis taip pat primena, kad tų Kristaus kentėjimų vertės supratimas turi įsigalėti ir mūsų pačių gyvenime. Jėzus nori, kad jo kančioje ir mes dalyvaudumėm; malonė, kurią jis mums nupelnė, padeda mums priimti kentėjimą, kaip jis priėmė. Nors jis ir atbaigė viso pasaulio išganymą, Jėzus nori, kad ir mes su juo dalyvaudumėm jo išganymo darbe. Jis nori duoti mums malonę ne tik jį tikėti, bet ir dėl jo kentėti (Fil 1, 29). Tuo būdu mes ir galime "papildyti" tuos "Kristaus vargus", norėdami kentėti su juo ir kartu su juo dalyvaudami jo išganymo vykdyme.

Kaip mes galėtumėm gyventi pagal čia mąstomus žodžius? Vis atmindami ir gyvendami pagal tai, ką pataria tie du brangūs mokymai. Pirmiausia, kad kentėjimas, tobulindamas mūsų sielą ir ugdydamas vienybę su

Dievu, taip pat daro mus malonės šaltiniais pasauliui. Kiekvieną kartą, kai priimame kentėjimą vienybėje su Jėzumi, reiškia, kad priimdami visus bandymus, visus sielvartus, visas mūsų nelaimes be atsisakinėjimų, be darymo skirtumo, be nenaudingo nagrinėjimo, mes tampame tikrais jo draugais, jo artimiausiais bendradarbiais išganymo darbe. Kentėjimas, kuris tęsiasi visą mūsų žemišką gyvenimą ir kurį pasaulis atmeta kaip bjaurų

ir beprasmį, turi neįkainojamą vertę Dievo plane: tai yra priemonė, kurią jis naudoja skleisti malonę pasaulio išganymui.

Čia mąstomi žodžiai taip pat padeda mums atrasti džiaugsmo šaltinį. Tikrą džiaugsmą — tą intymų, tylų džiaugsmą, kuri Jėzus mums pažadėjo ir apie kurį šv. Paulius čia kalba, tą džiaugsmą, kuris pripildo mūsų sielas ir kuriam mes buvome sutverti — jis negali ateiti siekiant malonumo, egoistiško pasitenkinimo, savo noro. Tas džiaugsmas

seka sunkų darbą ir pastangas atliekant pareigas, gyvenant pagal Jėzaus žodžius ir teikiant pagalbą artimui. Jis seka uolų meilės darbą.

O tame meilės darbe ištverti ir uoliai jį tęsti mus labai skatina ir drąsina visų kontinentų įvairių tautų ir rasių daugybė žmonių, kuriuos visus jungia Jėzaus meilė.

Iš anglų kalbos išvertė *Kostas Paulius*

Dabar
aš džiaugiuosi savo
kentėjimais už jus
ir savo kūne papildau,
ko dar trūksta
Kristaus vargams dėl
jo Kūno, kuris yra
Bažnyčia"

(Kol 1, 24).

VISŲ UŽUOVĖJA

(Suaugusiųjų konkurse IV premiją laimėjęs rašinys)

ALBINAS MOTIEJŪNAS

Niekad nesu girdėjęs savo motiną skundžiantis vargais, sunkumais, nepritekliais. O pasitaikydavo visko. Žmonės stebėdavosi: kada ji ilsisi. Sukdamasi kaip vijurkas, šokuodama nuo vieno darbo prie kito, nuolat ragino ir kitus sukrusti.

Prisimenu: grįžtu iš gimnazijos šešeta kilometrų suplūkęs, nusivaręs, nusilesęs.

— Ko gi tu toks, kaip iš vilko gerklės ištrauktas? — klausia motina.

Gėda prisipažinti, kad mes, gimnazistai, kaip kokie varliamušiai, iššlemštėm visus pakelės griovius besistumdydami, išraičiojom piliakalnio šlaitus. Stumtelėtas vieno berniuko, buvau net upelin įpuolęs.

— Užvalgyk, vaikeli, persirenk, kiek atsipūsk, o paskui prineši statinę vandens. Gyvuliai ištroškę.

— Na, mamute, kad ir sugalvojai. Aš gi pavargęs.

— O aš ne? Matau, kaip tu vargai — išėjai gražiom, išlygintom kelnėm, o dabar kaip dūdelės.

Kertu kopūstinę, net mano ausys linksta, ir galvoju: gera pasakyti prinešk vandens, kai statinė už mane aukštesnė. O motina apžiūrinėja mano aprangą. Pakelia šlapius, supurvintus batus.

— O tu, augala nebrindala. Jei toks būsi ir toliau, išpustėsi visus namus.

— Kai užaugsiu — surimtėsiu.

Mama paglosto man galvą.

— Ne, vaikeli, šitaip nebūna. Sako žmonės: prie ko mažas priprasi, tą senas atrasi. Mano vaikystė tokių gėrybių kaip mokslas nebarstė. O išmokau ir skaityti, ir rašyti. Būdavo, brolis palinks prie knygos, — aš per

petį pasistiebusi klausau, žiūriu kiekvieną raidę. Retkarčiais ir paklausiu: kaip šita, kaip ana. Čepsėdama slebizavau, slebizavau ir pramokau.

O kai į šiuos namus atitekėjau, manai, pyragus radau? Trys tavo tėvo seserys, abu jau sukriošę tėvai. Dar atsivedžiau ir prielipą — savo seserį. Priėmė. Geri žmonės buvo. Viena tavo tėvo sesuo buvo ir negabi, ir sveikatos nekokios. Ką paima, ką pagriebia, vis iš rankų krinta. O jei ką ir padaro, vis atbulai. Kasam bulves — ji pusę palieka. Bėgu rinkti jos užuoganą. Vėl grįžtu prie savos ir kitus vejuosi. Puldinėju, straipinėju. O anos jau kudakuoja: prisivarėm, prisilingačiavom, dabar atsipūskim. Aš ne: bruzdėkim, kurnėkim, kol giedra, kol saulė nugarą kutens. Pailsėsime, kai visiems darbams dugną dėsime. Merginos paaimanuoja, pasiraivo ir vėl kapsi.

Motina skėsteli rankomis:

— Kur mano galva! Užsiplepėjau, tuoj kiaulės ant sienų lips, išalkusios.

Iškuduliuoja. Nedidoliukė, apvalainiukė. Vis patekomis. Ir nepailsta, ir niekad nesugniūžta.

Retkarčiais ją prikepina prie suolo kaimynė. Ir šnekučiuoja sau. Jai nesvarbu, ar tau šventė, ar darbymetis. Kas jai. Porina, kas reikia, kas nereikia, o motina — kaip ant žarijų. Tai langan, tai laikrodin dirst. Pasimugina, skarelės kampą timpčioja. O kaimynė — nė krust. Bet motina kaimynei stengiasi neparodyti, kad šitos kalbos verėgos nusibodo ir darbai šaukte šaukiasi. Kaimynė visas bėdas, rūpesčius iškloja. Atvirai — kaip kunigui per išpažintį. Šiaip taip

išsimugina, keliasi. Eidama per duris šyp-
teli:

— Išsišnekėjau, išsiplėpėjau. Net širdžiai lengviau, net akyse šviesiau.

Kaimynė sakė tiesą. Visas kaimas mamutę gerbė ir laikė tarsi žodinių indėlių banku. Kokią paslaptį įnešei — niekas neišims.

Užuovėją žmonės rasdavo ne tik žodžiais. Vedusių pora, ir vienas, ir kitas plikas kaip tilvikas, niekur kitur neradę priebėgos, atėjo prašyti pas mus.

Tėvas čepsėjo lūpomis ir nedrįso sakyti nei taip, nei ne. O motina, kaip visada, be užuolankų:

— Užteko septyniom burnom, — kas ir dar dviem.

Vakare, kai tėvai liko vieni du, girdėjau, kaip tėvas jai priekaištavo:

— Savų žiūrėk. Viso svieto nepripenėsi.

— Ar tu girdėjai, kaip yra pasakyta: šykštus du kartus moka, o kas turi šio to, jam bus duota.

Atvykėlis buvo nuovokus. Jis numanė, kad ne abudu tėvai juos priima išskėstomis rankomis. Jis jau kitą dieną tėvui atvirai išklojo:

— Nesibaimink, dėde. Aš tavo duonos nevalgysiu. Turiu nesustėrusias rankas. Meistruosiu spintas. Pardavinėsiu, ir man litas paukščiais atskris.

— Nors, dėde, ir tu didelis visų galų meistras, bet ir manojo nepapeiksi, pridūrė jo žmona.

Mačiau, kaip motinos veidu šmėstelėjo rūpesčio šešėlis. Ji seniai pažinojo šitą jaunikaitį. Orus, išdidus. Mesi atsainų žodį — užsiplieks, ir tiek jį tematai. Ji niekada nėra atstūmus prašančio. Nei padegėlio, nei šiaip nuskriausto.

— Nė vieno nevariau. Būkit ir jūs. Ką mano suvalgysit — į sveikatą, o ką užsikalsi — bus tavo, — išblaškė tėvas besitelkiantį debesėlį.

Tėvas su motina visada pasiginčydavo, bet paskui nusileisdavo. Tik vieną kartą užsibėdė. Ir kietai. Buvau tada baigęs pradinės

šešis skyrius, ir mane skraidino svajonių paukštė — gimnazijon. Motina, pati pamėgusi knygas, be mokyklos pramokusi net ketletą užsienio kalbų (vokiečių, rusų, lenkų ir latvių) mane ragino:

— Skubėk, mokytis, kol jaunas. Ką išmoksi — ant pečių nenešiosi. O dėl gimnazijos paskutinis žodis — tėvo.

Many sumaištis. Kelinta diena vaikštau kaip nesavas. Jei tėvas pasakys ne, kas tada? Maldauju motinos:

— Tu, mamute, perprašyk.

— Ne. Tik tu pats. Vėl man priekaištaus: tu vis visus užsistoji, kaip koks apaštalas, o pati keliaklupsta bėginėji, darbų nepersiplėši.

Tėvas aria. Vagos žlek žlek viena po kitos virsta, garuoja. Paskui tėvą varnos klupstu klupstu tuntinėja. Vabaliukų ieško. Kerėplinu tėvo pusėn. Krūtinę nuogastis suslegia. Vėl grįžtu panuovalin. Na, vienas kartas nemeluos. Kas bus — tebūnie. Čiustu čiustu tiesiog per arimą, žarstydamas į visas puses purią žemę. Jau tik vienas žingsnis beliko. Širdis tuk, tuk, Sustoju.

— Tp-ru, — tėvas sulaiko arklius. Sniedonės atnešei?

— Ne.

— Tai ko bindzinėji? Mamai padėtum.

— Padedu. Visą daržą vienas nuravėjau ir palaisčiau. O mergiotės tik žoles išnešiojo.

— Eik, mamutės paklausk, ką jai dar padėti.

— Kad aš visai ko kito atėjau.

Juntu: tėvas numano, ko atstypinau. Tyli ir laukia.

— Noriu mokytis, — springdamas pralemenu.

— O kas žemę dirbs? Šešių klasių žemdirbiui, artojui — su kaupu. Gana. Jau baigei mokslus.

Griebiau ranką: papt papt bučiuoju, net man ašara nurieda.

Tėvo veidas suminkštėja.

— Aš visus ūkio darbus dirbsiu, ką tik

liepsi. Per atostogas. Atitrūkdamas nuo knygų ir per mokslo metus. Kad tik leistum mokyti.

— Sakai, knisti žemės nenori? — jau nuolaidėsnis tėvo balsas. — O kaip mamutė?

— Ji sutinka.

— Žinau. Ji pati žemę nagais draskys, plėšys, o vaikam viską atiduos. Ir aš sutinku. Bet gerai įsikalk: jeigu jai nepadėsi ar mokyti tingėsi, — su gimnazija atsisveikinsi iš pirmų dienų.

— Arsiu, akėsiu, mėšlą mėšiu. Viską, viską!

Pats nepajutau, kad jau arimu dulku — pranešti motinai palaimingą žinią.

— Leido, lekuodamas išstumiu žodį.

— Aš ir sakiau: mūsų tėvas geras. Jei tiktai glaudus būsi, kažin ką išprašysi.

Deja, glaudus ne visada buvau. Taip mane masino lūpinė armonikėlė, o vėliau — dviratis. Nedrįsdavau net motinai prasitarti, nes galėjau ir iš jos sulaukti atsakymo: “Žiūrėk, kad užpakalis nebūtų nuogas”. Aprengti apčiučinti buvome net geriau negu turtingesnių kaimynų, ir būtų buvusi nuodėmė prašyti, kai sakydavo motina, dangiškų migdolų.

Tik šis kartas buvo lemiamas. Pati nuojauta pasakė: ryžkis, griebk patį likimą už rankos. Negi tėvo nepažįsti? Nenusileisi, nuolankiai nepaprašysi, ir gimnaziją kaip savo ausis matysi.

Motina man pati pasakojo, kad ji visą laik mačiusi, ko kam reikia. Kieno rankovė apibrizgusi, kieno batas išsižiojęs. Pastebėjusi mano tetos apšiurusią suknelę, ir senelį kaulijanti:

— Tėte, ar tu matai, ko tavo dukrai reikia?

— Matau. Ko gi jaunai daugiau reikės — kavalieriaus. Ištekės, ir tau viena našta nukris.

— Nejuokauk. Jei laikysi dukterį apšliukusią, nepuoši, tai ir bernai skersom praskersuos pro šalį. Kitus užtari, o pati sau nė karto nepaprašei.

Ieškant naujų idėjų ir kelių....

R. Polikaitytės nuotr.

—Nereikėjo ir neprašiau.

Nebuvo visko pervirš. Reikėjo visaip manytis. Tėvas dirbo ažuolines alaus statines, su kuliamąja važinėjo po kaimus javų užsikuldamas. Vėliau, mūsų kaime įsikūrus plytinei, į miestą vežiojo plytas, ne vieną litą į saują užgniauždamas. Keletą litų per dieną užsidirbdavau ir aš. Iš krosnių nešiojau į lauką išdegtas plytas ir dėliočiau, klojau į krūsnis.

Ruošiamės Kūčioms. Visi kaip vienas. Motina kočioja apatinius ir viršutinius drabužius, merginos tvarko kambarius, aprėmina šventųjų paveikslus naujais baltutėlai-

čiais poperiaus karpiniais. Tėvas kapoja malkas. Aš prinešu aukštesnę už save statinę vandens. Kūčių naktį vanduo pavirsta vynu, o gyvulėliai šnekučiuoja. Gal ir man padėkos už gėlą vandenėlį. Kaip magėtusi tai išgirsti.

Mirguliuoja, plaukstosi Vakarinė žvaigždė. Motina suklupdo šeimyną priešais šventuosius paveikslus. Kalbame maldas. Sėdame prie Kūčių stalo. Laužome kalėdaičius, linkime viens kitam laimės, prisime name senelius.

Senelį kaip gyvą regiu ir šiandien. Jam visada, kaip vyriausiam, būdavo išskirtinė vieta. Ir kąsnelis geresnis pataikytas. Nuo jo ir man atitrūkdavo. Atvanos storiausią duonos riekę, užteps riebiai sviesto, uždės sūrio griežinėlį: valgyk, anūkėli.

Mūsų šeimoje toks įprotis prigijo. Žiūrėk, ką nutvėrę geriausio — obuolį rausvašonį, vyšnių kraitelę — pririnkę nešame motinai, tėvui. Nors tėvas labiau už skanėstus mėgo pypkę, bet vaikų dovanas mielai priimdavo ir kramsnojo pasigardžiudamas.

Ant mūsų galvų užgriuvo sovietmetis. Valstiečius pradėjo varinėti į kolūkius. Kur pasidėsi. Žmonės, tai piktu žodžiu pašiurpinti, tai šautuvu pabaksnoti, slinko tarsi šešėliai šviesiai piešiamo naujo rytojaus plynėn. Tėvas — ne. Visas kaimas susirašė, o jis liko vienas. Na ir prasidėjo: mokesčiai, pyliavos. Kaskart daugiau, nuolat pikčiau. Nustekeno ir paliko it stagarą. Sveikata pašlijo. Ėmė smaugti astma. Motina iš pradžių barė, olbijo, kad nestoja į kolūkį, o paskui ir ji susitaikė. Kaip bus, taip bus.

Tėvas mirė. Motina liko viena kaip pirštas. Vieni mokėsi Vilniuje, kiti turėjo savo šeimas ir gyveno toli nuo tėviškės. Nuvažiuojam, aplankom. Ne kasdien, o kai kada ir ne kas savaitę. Tai pašienauji, tai malką pakapoji, tai gardą aplūžusį užtveri.

O kas toliau buvo — nežinau kaip ir apsaityti. Įsivaizduokit; kas vasarą pas ją suvažiuodavo mūsų vaikai. Mano ir dviejų seserų. Visas šešetas, visas vaikų darželis.

Dar maži, ir motinai ne ką tepadėdavo. O su jais rūpesčių iki kaklo ir gal net virš kaklo...

Paskui motina atsikėlė gyventi pas mane į Vilnių. Gražiai sutarė su mano žmona. Šnekučiuodavosi iki vėliausių išnaktų. Ir triūsė, šarpavo, negalėjai nuo darbo plėštė atplėšti.

Sesuo Kaune gavo butą, ir motina persikėlė pas ją. Sunku buvo su mumis skirtis, ypač su mano žmona.

— Mes abi kaip tikros seserys, — pasakė atsisveikindama su ašaromis akyse.

Kaunas tapo mūsų šeimos sostinė. Važiuodavom, plaukdavom iš visų pusių. Vienas kartas niekad man neišblės. Ilgai, be galo ilgai ji pasakojo savo gyvenimą. Vėlų vidurnaktį sumigom. Girdžiu: visi jau miego karalioj, knarkia, parpia, o ji vis lovoje var-tosi.

Jau vienas trūktelėjimas, antras. Dar trečias, ir aš jaučiu, kad greit pasinersiu į miegą. Tik girdžiu: šlep šlep. Priėjo prie mano lovos ir ėmė iš visų pusių kamšyti antklodę. Man krūtine gumulas kyla aukšty, akys drėgsta, bet laikausi, neišsiduodu. Apkamšė, aptulojo ir vėl nušlepsėjo į savo lovą. Ne, negėda man tų ašarų, kuriomis papliupau jai nuėjus. Kiek jai buvo tada metų? Jau devyniasdešimt antruosius nešė. Ir mane dar kamšė it kūdikėlį! Ir visą mielą naktelę kartojau žodžius. Keltis nedrįsau, kad jos, geriausios, kilniausios pasaulyje, neišbudinčiau. Neužrašiau tą naktį. Užrašiau jau atsikėlęs. Bet ne visą. Galbūt gražiausi posmai nušlamėjo kažkur į nežinią. Negaila. Motulė dabar girdi ir tuos nepagautuosius tą naktį, ir kitus ...

Užrašysiu ir šiuos likučius. Kokie jie bebūtų, bet man labai brangūs. Juos deklamuvo mano draugas ją laidojant, palydint į daug gražesnę už mūsų pasaulį:

*Kada pasaulį prie širdies glaudžiau,
Pamiršęs savo motiną,
Tada nebuvo man šilčiau
Ir niekas nepasotino.*

BESIMELDŽIANČIOS RANKOS

J. LAURIŪNAS, SJ

Šiame amžiuje didelę įtaką yra padaręs Europos visuomenės dvasiniam gyvenimui vokiečių filosofas Friedrich Nietzsche (1844-1900). Jis buvo labai išprusęs žmogus, turėjo lakią vaizduotę ir aštrų protą ir mokėjo gražiai, vaizdingai išsireikšti, todėl jo raštai yra plačiai skaitomi. Juose galima rasti įdomių pasisakymų. Vieną jų panagrinėsime. Jame jis dėsto, ko žmogus turi atsižadėti, jei atsisako Dievo. Ir toliau: visą savo didybę žmogus pasiekia tik tada, kai yra pasirengęs gyventi be Dievo.

“Tu niekad nesimelsi, niekad negarbinsi, tu niekad nepatirsi, ką reiškia pasitikėti be galo ir be krašto. Tu atsisakai bendrauti su giliausia Išmintimi, didžiausiu Gerumu, tvirčiausia Jėga, kuri tave išlaisvintų iš sunkių tavo minčių. Tu neturėsi nuolatinio Sargo ir Draugo septyniose savo vienetuose. Tu gyvensi nematydamas kalnų, kurių viršūnės dengia sniegas, o viduje plevena karštis. Nebus kas įvertintų tave, kas paremtų ir pataisytų tave: pasaulio tėkmėje tu nematysi Proto ir neturėsi, kas mylėtų tave, tiesų ar klumpantį, ir tavo širdyje nebus daugiau ramybės — tu jos nerasi ir nežinosi, kur ieškoti. Tu bėgai nuo galutinio ramumo, tu

nori, kad amžinai mainytus karas ir taika. Žmogau, kuris atsižadi, ar žinai, ko atsižadi? Kas duos tau jėgų pakelti visa tai? Niekas neturėjo tokios jėgos!” — “Upelis, tekėjęs iš ežero, kartą užsikimšo, sunešęs iš sąnašų pylimą. Ežeras pradėjo kilti. Galbūt anas atsižadėjimas suteikia mums jėgų pernešti šį atsižadėjimą; galbūt žmogus ims vis aukščiau kilti, kai daugiau jau nebetikės į Dievą” (Die froeliche Wissenschaft).

Šis ežeras, kuris vieną dieną atsisakė tekėti į okeaną, o sunešęs pylimą, plačiai išsiliejo ir pakilo, vadinasi Nietzsche. Nuo to laiko, kai jo gyvenimas ir dvasia nustojo tekėti į Dievo okeaną, vis aukščiau kilo ežeras, kaip jis pavadino save, kol galiausiai jį apgaubė juoda naktis. Savo knygoje “Ecce homo” Nietzsche rašė: “Šventuoju aš nenoriu būti, geriau juokdarius ir kvailėlius”. Tragiškiausia jo gyvenime buvo tai, kad šis mąstytojas antroje savo gyvenimo pusėje buvo nutolęs nuo Dievo ir 10 metų bastėsi — iš mokytojo pareigų buvo atleistas. Užteko mažutės bacilos, kad palūžtų jo dvasinės jėgos. Jį priglaudė nervų ligoninė, kur studentai juokdavosi iš jo. Šaipėsi ir ligoninės sargas. Gydytojai jo ligą vadino paranoja. Čia verta prisiminti Dostojevskio žodžius iš jo romano “Kipšai”: “Žmogui būdinga yra tai, kad jis visada gali lenktis prieš kažką didžio... Neišmatuojamybė ir begalybė žmogui taip yra būtina, kaip ši planeta, ant kurios jis gyvena... Net ir kvailiausiam žmogui reikia kažko didžio”. Kaip labai tad reikėjo tokiam kaip Nietzsche, kuris buvo nepaprastai gabus, talentingas! Kai Nietzsche atitolo nuo Dievo, kad savo gyvenimą perimtų į savo paties rankas, pasitvirtino senas liaudies posakis: “Blogiau negali būti, kaip patekti į savo paties ran-

*Kodėl ir saulė nekaršta,
Kodėl ir paukščiai ne taip gieda.
Kodėl gėlė liauna, aukšta
Lengvai išbarsto žiedus?*

*Kodėl, kodėl vanduo negrynas,
Kodėl baugus eglaičių tankumynas?
Ir supratau, kas amžinai žinota:
Tenai nebuvo mano motinos.*

kas". Ką kažkada Dovydas pasakė Gadui, tas ir dabar tinka, kai žmogus patenka į situaciją, kur susiduria su kitų žmonių pikta valia: "Esu labai prislėgtas, bet geriau man patekti į Viešpaties rankas, nes jo gailestingumas yra didis, negu į žmonių rankas" (2 Sam 24,14).

Tačiau Nietzsche's gyvenime buvo laikas, kada, jo paties žodžiais tariant, jis pažino "laiminančią Dievo ranką". 14 metų jaunuolis, pravėręs gimnazijos duris, su giliu kūdikišku pasitikėjimu rašė: "Dangaus Tėvas ir čia ves mane savo ranka". Žvelgdamas į dangų, jis suvokė žodžiais neišreiškiamą šio Tėvo didybę: "Aš dažnai mąstau apie neišmatuojamą visatą. Kokia nuostabi ir graži yra žemė ir kokia didelė, nes joks žmogus negali jos gerai pažinti. Bet kas atsitiktų man, jei aš galėčiau savo žvilgsniu aprėpti žvaigždes, saulę, ir kas užtikrins man, kad šis milžiniškas dangaus skliautas su visais žvaigždynais nėra tik maža visatos dalis ir ar pasakys kas, kur jis baigiasi? Ir mes, apgailėtini žmogeliai, norime suprasti Kūrėją, kai Jo darbų negalime apžvelgti ir permatyti!"

Jei nebūtų turėjęs tikėjimo, Nietzsche nebūtų galėjęs taip vykusiai nusakyti, ko žmogus turi išsižadėti, jei jis nusprendžia vieną dieną išstumti Dievą iš savo gyvenimo. Šios eilutės yra jo jaunystės gilaus religingumo aidas. Tai buvo tas laikas, kai malda ir garbinimas buvo jo kasdienio gyvenimo neatskiriama dalis ir kai jis, pilnas pasitikėjimo, jautėsi ramus Dievo rankose, jis stovėjo prieš dievišką Išmintį, galutinę Jėgą ir aukščiausią Gerumą, ir jo žmogiškos ir per daug žmogiškos mintys buvo klusnios jo dvasiai. Tada Dievas buvo jam gilios ramybės vieta, kur jo siela atsigaudavo; Dievas buvo jam ištikimas Tarnas ir Draugas jo gilioje vienatvėje. Į šį Draugą jis ir žvelgdavo tarsi į aukštą kalną, kurio viršūnę dengia sniegas, o viduje pulsuoja karštis. Kaip labai šis tikėjimas gaivino jo sielą, matyti iš jo

žodžių: "Į kokią bedugnę bekristume, vis tiek į Dievo rankas pateksime!"

Palikime dabar Nietzsche's asmenį ir įsiklausykime į jo žodžių skambesį, kuris gali pažerti mūsų gyvenimui šviesos. Tai padarys mus viduje laisvus ir tvirtus, pašalins baimę, kuri nusileidžia it ledinis vėjas iš kasdienybės kalnų, ir duos vilties, kurios neprarasime nė paskutinę valandą.

Vienoje gyvenvietėje įvyko tai, kas gali praplėsti Nietzsche's mintį. 5 aukštų name naktį kilo gaisras. Tėvai ir dvi dukros spėjo išbėgti. Mažiausias, 5 metų berniukas, nesuskubo. Žemai prie durų liepsnos banga užtvėrė kelią. Vaikas laiptais užbėgo į viršų. Atsidarė langą ir šaukia savo tėvui: "Tėveli, pasiimk mane!" Tėvas, išgirdęs jį, sako: "Šok per langą!" Vaikas, pilnas baimės, nedrįso. Apačioje draikėsi tirštas dūmų debes. Vaikas atsiliepė: "Tėve, aš nematau tavęs!" Tėvas šaukia: "Bet aš matau tave! Šok!" Vaikas galvojo, kiek delės ir šoko: šoko į išskėstas savo tėvo rankas.

Mes visi ilgimės tokių rankų, į kurias galėtume kristi su savo vargais ir baimėmis, su savo rūpesčiais ir silpnybėmis, su savo žaizdomis ir bejėgiškumu. Keista, kad mes, tikintys žmonės, žinome, jog yra tokios rankos, bet nedrįstame. Kodėl? Gal sakome: "Aš nematau jų!" Bet tada ir Dievas pasakys: "Aš nematau tavęs!" Ne tai svarbu, kad mes nematome Dievo; svarbiau yra Jo žodis — Jis juk pasakė, kad mato mus. Remdamiesi Jo žodžiu, galime drąsiai pulti į Jo glėbį, į Jo rankas. Tai ir yra krikščionių tikėjimas: Jis sako mums — Ateik ir šok! Dabar! Toks, koks esi!

Šitaip besąlygiškai ir totališkai tikėti bei pasitikėti yra sunku. Tokį tikėjimą išsiugdysime savyje, jei stengsimės kasdieniniame gyvenime atrasti Dievą, Jį matyti, su Juo bendrauti. Šventasis Raštas tam kviečia mus. Pirmiausia jis mūsų žvilgsnį kreipia į nuostabiąją Dievo Kūriniją, į paslaptinę gam-

tos dėsningumą, į saulę dienos metu ir nesuskaitomų žvaigždžių jūrą naktį, į laukų gėles ir padangių sparnuočius. Ir sako jis: “Visa tai — Jo rankų darbas!” Dar iškalbingiau galėtų prabilti į mūsų sąmones, primindamas, kaip dažnai Viešpaties rankos mus saugojo, vedė, nešė, gydė ir išvadavo. Pranašo Izaijo (57,18) knygoje skaitome, kaip Dievas kalba: “Aš mačiau jo kelius ir gydaus jį; aš vedu jį ir guodžiu”. Jis vedė, gydė, guodė — tai daugel kartų buvo mūsų gyvenime. Perveda per nelaimių bedugnes, ištraukė iš vargo klampynių. Kaip Dievas vedė, gydė, guodė? Yra mumyse balsas, kurs kalba, šaukia, sako: “Gerasis Tėve!” Toks kalbantis tikėjimas suteikia ypatingą išraišką mūsų rankoms — jos tampa besimeldžiančiomis rankomis.

Pasižiūrėkime atidžiau. Yra besimeldžiančių rankų, kurios taip tvirtai susiglaudžia, kad jų pirštus labai sunku atplėšti. Šios judrios, niekada nenurimstančios, kasdienybės darbuose prasmegusios rankos dabar taip susijungia, kad tampa tartum viena. Besimeldžiant mūsų gyvenimas atsiremia į kūrybišką Pagrindą, kuriuo yra mumyse esantis Dievas. Mes vėl sugrižtame į save. Mes, bėgantys ir skubantys, nurimstame, ir iš mūsų sklinda ramybė. Reikia ramybės, kad galėtume pasikalbėti su Dievu. Kas gi atsitinka šiuokart? Akmeniu pavirtusi mūsų širdis, kai mes jautėmės vieniši ir apleisti, vėl atsigau-na it išdžiūvusi dirva po lietaus. Pamėgę tūkstančius neesmingų dalykų, dabar išsi-blaiivome. Pozicija, kurią taip užsispyrusiai gynėme, dabar staiga tampa nereikšminga. Mes praregime. Mums paaiškėja mūsų klystkeliai. Pamatome, kur reikia eiti. Šitokį ar panašų išgyvenimą būtų galima išsakyti psalmės žodžiais: “Tikrai pas tave gyvybės šaltinis, ir tavo šviesoje regėsime šviesybę” (Ps 36).

Sudėtos ar į viršų iškeltos rankos reiškia pagarbą, garbinimą. Tai tarsi bažnyčia, iškilusi ant kalno. Kiekviena bažnyčia yra šventa erdvė, atskirta nuo triukšmingo gyvenimo

gatvių. Bažnyčia surenka žmones į krūvą, sujungia. Ji guodžia, nuramina. Ji gydo ir nutildo. Bažnyčia yra namas, kuriame viešpatauja ramybė, jaukumas; tai tarsi tėviškė — gimtieji namai, kviečiantys užeit. Sudėtos, kaip bažnyčia, rankos seka šį kvietimą, kai žmogus sudeda savo likimą į Dievo rankas, panašiai kaip šventinamasis kunigas savo rankas sudeda į vyskupo rankas. Malda sudėtos rankos — tai tarsi žodžiai, plaukią iš kenčiančios širdies: “Aš tavimi, Viešpatie, kliaujuos, sakau: — Tu mano Dievas. Tik tavo rankose mano likimas” (Ps 31).

Taip pat gali būti, kad žmogus suima visą savo gyvenimą tarsi į riešukučias ir perleidžia nesuprantamai Dievo valiai. Tada jis sudeda savo rankas kryžiumi ant krūtinės tarsi sakydamas: “Viešpatie, ne kaip aš noriu, bet kaip tu” (Mt 26,39).

Šitaip elgėsi vyras, kuris daugel metų meldės sveikatos, kurios buvo netekęs. Ši malda keitė jį vis daugiau ir daugiau, nors jis pats to nepastebėjo. Jis vis daugiau ir daugiau atsidavė Dievui su viskuo, kas jis pats buvo ir ką turėjo. Atėjo kartą diena, kada jis jau nebeprašė sveikatos, kurios stygių taip skaudžiai jautė. Atsiduodamas Dievo valiai, jis rado kažką daugiau. Jis pamatė atsiveriant jam Dievo paslaptį ir atrado joje sau išganymą. Savo kūno sveikatos jis neatgavo, bet jo siela tapo sveika.

Būna valandų, kada širdis išvysta Dievo didybę ir galybę. Tokiomis valandomis pakyla mūsų rankos su išskleistais delnais, pilnos dėkingumo ir džiaugsmo. Kai širdis ilgisi Dievo, tada ir rankos kyla aukštin į šviesos erdves. Šitaip atsiveria visas žmogus. Širdis tampa tarsi didelė lėkštė, primanti Dievo didybę ir garbę. Tokios maldos nuotaiką galima pajusti virpant 143 psalmės žodžiuose: “Tiesiu rankas į tave, Dieve, mano siela trokšta tavęs, tartum sukepusi žemė”. Šitokia malda lydėjo šv. Benedikto gyvenimą, to žmogaus, kuris, anot istorikų, su savo vienuoliais sukultūrino

“GRĮŽKIM Į VIRŠUTINĮ KAMBARĮ”

VINCAS KOLYČIUS

“Return to the Upper Room” — tokia buvo tema Katalikų Charizmatinės Konferencijos, įvykusios š.m. Sekminių savaitgalį Pittsburgh’e. Šios konferencijos metu buvo švenčiamas 25 metų katalikų charizmatinio judėjimo jubiliejus. Iš tikrųjų charizmatinis judėjimas ir Šv. Dvasios veikimas prasidėjo su pirmosiomis Sekminėmis, tačiau prieš 25 metus jis ypatingai iš naujo paplito Katalikų Bažnyčioje.

1967 m. vasario 17 d. savaitgalyje 25 studentai ir du profesoriai iš Duquesne universiteto susirinko Pittsburgh’o užmiestyje uždaroms rekolekcijoms. Du profesoriai jau anksčiau buvo išgyvenę — patyrę Šv. Dvasios išsiliejimą, arba, kaip sakoma, “gavę Šv. Dvasios krikštą”. Studentams, kurie ruošėsi tose rekolekcijose dalyvauti, buvo patariama perskaityti Apaštalų Darbus ir dvi knygas: “The Cross and Switchblade” ir “They speak with other Tongues”. Rekolekcijoms baigiantis, įvyko nuostabūs dalykai, ko nė vienas iš dalyvių nesitikėjo.

Viena iš dalyvių pasakoja: “Šeštadienio vakare ruošėm vienam draugui gimtadienio balių. Viskas buvo paruošta, maistas sudėtas ant stalo, ir ašėjau ieškoti kitų, kad rinktųsi švęsti gimtadienį. Nuėjau į koplyčią, kuri buvo antrame aukšte ir radau keletą studentų, besimeldžiančių prieš altorių. Pajutau

nejprastą Jėzaus artumą, atrodė, kad įžengiau į kokią šventą vietą. Suklupau prieš Švenčiausį ir sakiau ‘Viešpatie, aš Tau pavedu savo gyvenimą, padaryk su manim, ką tik nori’. Pajutau, lyg Jėzus mane fiziškai liestų ir kniūpsčia atsigulčiau ant žemės prieš Viešpatį. Nežinau, kiek ilgai taip gulėjau, ir pakėlusį galvą pamačiau ir kitus studentus panašioje padėtyje: vieni klūpėjo, kiti galvas priglaudę prie žemės meldėsi, dar kiti, iškėlę rankas, pusgarsiai meldėsi. Buvo kažkas nuostabaus, ko dar niekada nebuvau išgyvenusi. Staiga pajutau, kad man pritrūko žodžių maldei ir padėkai ir pajutau, kad pradėjau kalbėti man pačiai nesuprantama kalba. Malda veržėsi iš širdies. Aš tik naudojau, atidaviau savo balso stygas, liežuvį ir lūpas. Po kiek laiko išėjau iš koplyčios ir sutikau dvi drauges. Jos, mane pamačiusios, paklausė: ‘Patti, kas tau atsitiko? Tavo visas veidas žiba’. Aš jas nusivedžiau į koplyčią, priėjom prie altoriaus ir mano malda buvo: ‘Viešpatie, ką Tu davei man, duok tą patį ir mano draugėms’. Abi suklupo ant kelių, jų veidai pasikeitė ir dar negreitai paliko koplyčią. Gimtadienio balius apačioje neįvyko, jis buvo pakeistas kitokiu gimtadieniu — nauju atgimimu Viešpačiui Jėzui, Šv. Dvasios išsiliejimu”. Taip pasakoja Patti Gallagher-Mansfield, kuri dabar parašė knygą

Europą. Jausdamas artėjančią mirtį, prašė sambrolių, kad jį nuneštų į bažnyčią. Ten, kad ir neturėdamas jėgų, dar vis mėgino pakilti iš patalo; vienuoliai jį palaikė. Tada jis pakėlė savo rankas į dangų ir melddamasis mirė. Šitai jo gyvenimo upė įsiliejo į Dievo okeaną.

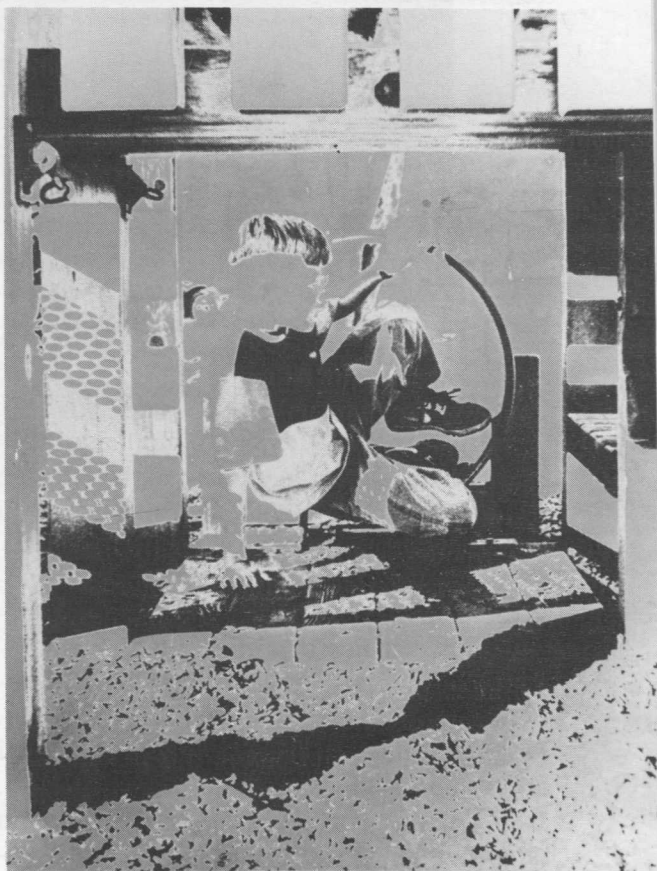
Ką mes besakytume melddamiesi, visuomet atsitinka tas pats: mes sudedame savo gyvenimą į Dievo rankas. Kur tai įvyksta, tai patiriame tai, ką yra pasakęs garsusis pokario laikų politikas, pirmasis Suvienytų Tautų Organizacijos Generalinis Sekretorius Dag Hamarskjöld: “Tai negirdėta — būti Dievo rankose”.

“Lyg per naujas Sekmines” (*As by a New Pentecost*). Tai knygai įvadą parašė kardinolas Suenens, kuris savo įvade sako: “Ši knyga padeda mums skaityti Apaštalų Darbus naujomis akimis. Mes matome, kad Sekminės tęsiasi ir toliau ir charizmatinis judėjimas, popiežiaus Pauliaus VI žodžiais, yra ‘palaima Bažnyčiai ir visam pasauliui!’”.

Pasibaigus šitam savaitgaliui, rekolekcijų dalyviai pradėjo dalintis savo pergyvenimais su kitais, ir judėjimas ėmė plisti. Atsirado grupės kituose universitetuose, kaip Ann Arbor, Notre Dame, Detroite ir kitur. Buvo pradėta ruošti metinės konferencijos Notre Dame universitete. 1972 metų konferencijoje jau dalyvavo 20.000 dalyvių. 1975 m. konferencija vyko Romoje, kur susirinko 10,000 katalikų charizmatikų iš 50 kraštų. Juos priėmė ir jiems kalbėjo popiežius Paulius VI Šv. Petro bazilikoje. 1976 m. konferencijoje Notre Dame jau buvo 30,000 dalyvių. Po to buvo pradėta ruošti konferencijas įvairiuose miestuose, kad būtų patogiau ir nereiktų taip toli keliauti.

Per tuos 25 metus Charizmatinis Judėjimas išplito visuose pasaulio kraštuose ir šiuo metu priskaitoma, kad maždaug 72 milijonai katalikų yra įsijungę į šį judėjimą ir yra gavę “Šv. Dvasios krikštą”. Reikia pažymėti, kad tai nėra kažkas šalia Bažnyčios, bet charizmatikai yra ypatingai įsijungę į parapijos gyvenimą, kaip katechistai, lektoriai ir kitose pareigose, kiek vietiniai klebonai leidžia ir pageidauja.

Pittsburgh'o konferencijoje š.m. Sekminių savaitgalį dalyvavo 17.000 dalyvių. Jų tarpe buvo 4 vyskupai, tarp kurių buvo popiežiaus siųstas atstovas iš Romos vysk. Paul Cordes ir per 200 kunigų. Tai buvo vėl sugrįžimas į “aukštutinį kambarį” padėkoti Dievui už jo Šv. Dvasios dovanas, pagarbinti Viešpatį Jėzų Kristų ir pasiryžti atnaujinti Bažnyčią, kartojant pranašo Izaijo žodžius: “Aš čia. Siųsk mane, Viešpatie! Aš eisiu, kur Tu liepsi”. Matome, kad pildosi popiežiaus Jono XXIII malda: “Siųsk, Viešpatie,

Įeškant naujų idėjų ir kelių....

R. Polikaitytės nuotr.

savo Šventąją Dvasią, kad įvyktų antros Sekminės!”

Pabaigai keletas žodžių apie charizmatinį judėjimą lietuvių tarpe. Lietuvių, kunigų ir pasauliečių, tarpe šis judėjimas buvo sutiktas su tam tikru nepasitikėjimu ir kritika. Gal blogiausia, kad žmonės kalba ir kritikuoja, nepažindami to judėjimo ir apie jį nieko nežinodami. Kai kurie mūsų kunigai mano, kad tai kažkokia “sekta”. Išeivių lietuvių tarpe į charizmatikus yra įsijungę gana daug lietuvių. Daug kur lietuviai yra įsijun-

Nukelta į 321 psl.

TARNAUKIME LIGONIAMS

GYD. VILTAUTĖ POCIENĖ

*Žinai, ne visada padėsi,
Tačiau pabūk su tuo,
Kuriam kančia užstojo dangų.
Žinojimas, pavirtęs gerumu,
Nušvies pasaulio tamsų langą.*

Artėja vertybių perkainojimo metas. Pravartu susimąstyti apie medikų darbo prasmę, santykius su ligoniais, ligos neatsiejamą ryšį su žmogumi.

Kartu su filosofu Antanu Maceina pagalkime apie prigimtinių žmogaus pareigą sergantiems, kančios ir mirties kilnią prasmę.

Patarnavimas ligoniams yra vienas iš sudedamųjų žmogiškos egzistencijos pradų, nes liga žmogui parodo, kad reikia ieškoti stipresnio pagalbos, vienam pasilikti sunku. Ir ši pagalba yra aukščiausia žmogiškumo išraiška ir savos egzistencijos gražiausias išsiskleidimas.

Pirmųjų žmonių nuodėmė, suardžiusi visą žmogiškosios būties darnumą, pažeidė ir šią kilniausią žmogaus pareigą. Jis ėmė tenkintis tik medicinine sergančiojo priežiūra, o kai kurių tautų istorijoje liko net silpnųjų, senelių žudymo ar ištūmimo iš bendruomenės faktai. Nenorėdamas padėti savo artimui išgyventi, dalintis su juo kančia, nusidėjęs žmogus greit ima galvoti, kaip padėti jam numirti. Čia visu šiurpumu prasiveržia žmogaus nužmogėjimas.

Todėl pirmieji Kristaus žmonijos atperkamieji darbai žemėje ir buvo pagalba ligoniams, kurią jis paliko Bažnyčiai ir apaštalams. "Tikėjimo malda išgelbės ligonį ir Viešpats pakels jį" (Jok 5, 15). Kiekvienas besimeldžiantis ligonis pats padeda sau ne tik moraliai sustiprėdamas, bet ir fiziškai padidindamas savo organizmo rezervus. Jau moksliškai yra įrodyta biologinis maldos

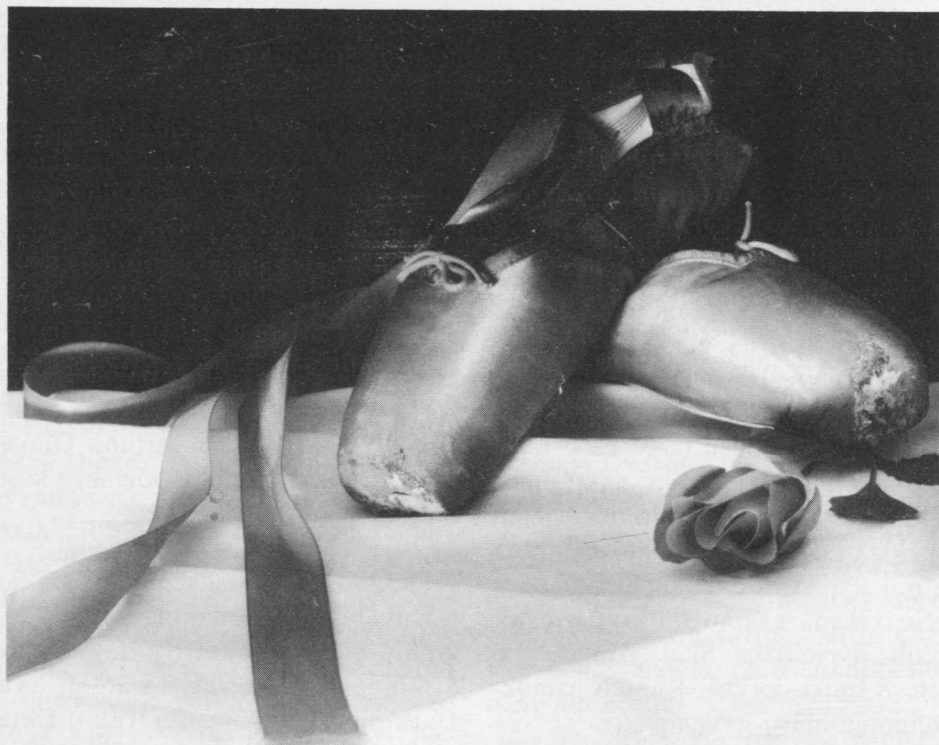
substratas. Besimelsdamas žmogus, kai žinome, nurimsta, atsipalaiduoja. Iš tokio žmogaus kraujagyslės paėmus kraujo, buvo pastebėta, kad jam perpus sumažėję leukocitų. Pasirodo, jie prilipę prie kraujagyslės sienelių ir ten lyg nuo akumulatoriaus pasikrauna fagocitarinėm savybėm, tai yra didinančiom žmogaus atsparumą ir sugebėjimą apsiginti nuo sveikatos priešų.

Mokslas dar neįrodė ir galbūt neįrodys, kodėl sveiksta ligonis, kai už jį meldžiasi kitas, nes Bažnyčiai buvo pavesta gydyti antgamtinio būdu: "Kurie tikės ... dės rankas ant ligonių, ir šie pasveiks" (Mk 16, 17-18). Ir šiandien ši pagalba Bažnyčioje nėra išnykusi, ji reiškiasi šventųjų gydomuosiuose stebukluose. Kristaus malonės Bažnyčiai nėra sumažėjusios, bet neveiksmingos dėl žmonių netikėjimo, todėl apaštalų įpėdiniai nedrįsta jų naudoti, nors tas, kuris turi galios tarti "tavo nuodėmės atleistos", turi galios ir pasakyti "kelkis ir vaikščiok" (Mt 9, 5).

Šalia antgamtinio ir medicininio gydymo sergantis dar trokšta būti aplankomas, trokšta šiltesnio žodžio ir buvimo drauge. Ir tuomet, kai kova su liga pralaimėta, galimybės išsemtos, pabūkime tokiais, apie kuriuos ligonis poeto lūpom ištartų:

*"Tai nuo tavęs čia taip šviesu,
Nuo žodžio, šitaip pasakyto..."*

Ne vieno šventojo kelias prasidėjo pagalba ligoniams. Medicinos seserys ir slaugės gali kasdien šį kelią pakartoti, tik reikia, kad jos pačios ir visuomenė gerai suprastų jo reikšmę. Žmogaus atsiskleidimas žmogui, sveikojo pasilenkimas virš sergančiojo suartina juos, padalina tarp jų snaudų žmogaus gyvenimą, padeda nelaimingajam jį pakelti kūnu ir dvasia. Šitaip padėdamas, pasidalin-

Baleto koncertui pasibaigus....

R. Polikaitytės nuotr.

damas likimu, žmogus labiausiai ir tampa kito broliu. Artimo meilė iš esmės yra gailėstingumas, o ligoniai — pirmaeiliai šios meilės objektai. Tarnauti ligoniui reiškia mylėti artimą, o tuo pačiu ir Dievą, todėl ši tarnystė ne tik lengvina sergančiojo likimą, bet laimi Viešpatį malonės ir sveikajam.

Matydamas nesavanaudišką atsidavimą ne vienas ir pats įsinori susipažinti su krikščioniškos moralės pagrindais ir paieškoti savo ryšio su Dievu.

Liga mums tapo paprastu ir kasdieniniu reiškiniu, apie kurį negalvojame, kol nesergame. Iš paviršiaus žiūrint — tai organizmo kova už būvį. Tačiau Dievas kovos už būvį nesukūrė, nes Jis nesukūrė ir mirties. Ir jeigu žmogaus gyvenimas ir jo kūnas yra grumtynių laukas, tai todėl, kad gamta ir žmogus yra pagadinti savo gelmėse. Ir liga

yra šio pagadinimo prasiveržimas — nuodėmės votis.

Ligą galima laikyti kaltės pasekme. Žinoma, ji negali turėti ir dažniausiai neturi ryšio su asmenine žmogaus kalte. Tačiau nusidėjusi prigimtis negali būti sveika, nes ji negali pergalėti kovos už būvį dėsniu. Kiekvienas žmogus iš esmės yra ligonis, nes kiekvienas yra nusidėjėlis, jeigu ne asmeninės, tai gimtosios nuodėmės prasme. Ir jeigu nuodėmė žmogui nederą, tai nederą nė jos apraiška — liga. Ji stovi toje pačioje žmogaus paniekų ir išjuokų plotmėje, kaip skurdas, vergija, ir šaukiasi Kristaus atpirkimo. Todėl pasirodęs Išganytojas pirmiausia pasilenkė prie ligonių, kurie regimai buvo nuodėmės ištikti, ir juos ne gydė, bet atpirko. Todėl dvasios atvėrimas sergančiajam,

nukelta į 321 psl.

DVI TIKROVĖS

J. LAURIŪNAS, SJ

Pasižvalgę vieni į kitų veidus, pamatysime rūpesčio šešėlių. Gyventi nelengva, su pinigų sunku, maisto klausimas – aštrus, vakare išeiti į gatvę nedrąsu.

Ne lengviau yra ir su mūsų dvasiniu, religiniu gyvenimu. Sekmadienio šventimas – sunki pareiga, kuri mūsų tarpe ne per rūpestingiausiai atliekama. Vaikų auklėjimas – ne tik religinis – pareikalauja daug jėgų. Turime pripažinti, kad ir su mūsų malda nėra geri reikalai. Apsileidžiame išpažinties srityje. Ne visada esame ištikimi tiesai, kartais esame dviveidžiai. Skaistybės dorybė mūsų gretose sunki dorybė. Kunigo pamokslai neužčiuopia mūsų gyvenimo.

Šią litaniją būtų galima ir ilgiau tęsti. Visur susiduriame su problemomis. Jaunimui iškyla klausimas: kas yra tikėjimas – našta ar išlaisvinimas? Daugumui atrodo, kad tai našta. Taigi rūpesčių – per akis.

Bet pažvelkime, ką rašo apaštalas Paulius laiške Efeziečiams (1, 3...) : “Garbė Dievui, mūsų Viešpaties Jėzaus Kristaus Tėvui, kuris palaimino mus Kristuje visokeriopa dvasine palaima danguje, mus išsirikdamas jame prieš pasaulio sutvėrimą, kad būtume šventi ir nesutepti jo akivaizdoje. Iš grynios meilės, laisvu savo valios nutarimu, jis iš anksto paskyrė mus per Jėzų Kristų tapti jam išūniais savo malonės kilnumo šlovei. Ja jis apipylė mus dėl Mylimojo, kuriame turime atpirkimą jo krauju ir nuodėmių atleidimą jo malonės gausa...” Šis laiškas rašytas iš kalėjimo, bet jame aidi džiaugsmo tonai. Argi anų laikų pasaulis buvo šviesesnis? Nieko panašaus. Bet laiške pastebime optimizmą, skaidrią nuotaiką. Jo turinys labai kondensuotas, perkrautas minčių, tačiau pagrindinė mintis – dėkingumas Dievui, Dievo garbinimas. Anų laikų krikš-

čionys gyveno labai sunkiomis sąlygomis, jų laisvė ir gyvybė buvo visuomet pavojuje. Paulius primena jiems: krikščioni, pamastyk apie savo didybę ir kilnumą – Kristaus krauju tu esi pašauktas begalinei ateičiai, kuri tau yra skirta kaip Dievo vaikui Kristuje. Tad pirmiausia garbink Dievą ir jam dėkok, o tik paskui eik prie savo kasdieninių rūpesčių.

Šie žodžiai ateina iš dangaus Tėvo, kuris atvėrė naują judėjimą pasaulyje. Sūnaus krauju esate atpirkti, Šv. Dvasia pažymėti. Šis judėjimas vėl grįžta atgal: Šventojoje Dvasioje per Sūnų prie Tėvo. Detaliai šio judėjimo mes negalime suprasti, bet galime įsijungti į šį judėjimą, kiekvienas iš mūsų, mes, kurie dažnai jaučiamės lyg smiltelė visatos dykumoje, lyg ratelis kosmoso mašinerijoje, užmiršti ir palaidoti žmonijos skruzdėlyne. Šį judėjimą, kuris prasideda iš Tėvo link mūsų ir per malonę nuo mūsų atgal grįžta prie Tėvo, mes tik tada pastebėsime ir suvoksime, kai nustebėsime, kad Tėvas mato mus ir Sūnų vienu ir tuo pačiu žvilgsniu, nes jo Sūnuje ir mes esame sūnūs ir dukterys, paveldėtojai ir nuosavybė.

Čia mums atsiveria naujas pasaulis – mes esame parinktieji ir apdovanotieji. O tai dažnai užmirštame. Ne tai yra svarbiausia, kas mes esame pasaulyje, ką mes reiškiamo žmonėse, visuomenėje, bet tai, kas mes esame Dievo akyse. Mes galime būti ligoniai, negabūs, gali neišsipildyti mūsų svajonės ką nors šviesesnio pasiekti ir nuveikti šioje žemėje, bet Dievo pasaulyje mums yra visos galimybės į gyvenimo pilnatvę.

Tad pesimizmui, sunkioms mintims neturi būti vietos mūsų sieloje. Optimizmas

privalo būti pagrindinė krikščionio spalva.

Kad radijas veiktų, turi turėti ryšį su žeme – turi būti įžemintas ir turėti anteną. Mes, krikščionys, dažniausiai esame tvirtai įsižeminę: mūsų ryšys su žeme yra gana geras, gal netgi per daug esame “žemiški” žmonės. Prisimindami šv. Pauliaus žodžius, mes turėtume geriau iškelti savo anteną, kad geriau ir aiškiau nugirstume tas bangas, kurios ateina iš Dievo. Abiem kryptim mes turime gyventi: jausti pasaulį su jo šviesiomis ir tamsiomis pusėmis ir susisiekti su jo versme – Dievu. Tai yra tikras krikščioniškas gyvenimas.

Jei krikščionio žvilgsnis turi būti pakeltas į Dievą, tai nereiškia, kad jis turi likti svetimas žemei, jos uždaviniams. Kasdienybė su savo rūpesčiais ir sunkumais mums ateina iš Dievo, ir visa tai turime išspręsti geriausiąja linkme, taip, kaip to nori Dievas. Mūsų dienos bėga Dievo aki-vaizdoje, ir mūsų žingsniai bei mūsų žygiai turi būti nepeiktini prieš Dievą. Be abejo, mes nepabėgsime nuo visų vargų, nepasitrauks ir visi rūpesčiai nuo mūsų, bet mes neliksime vieni – visada prie mūsų bus Dievas.

Šis tikėjimas nėra mums našta, bet išgelbėjimas: remdamiesi Dievu, mes drįstame kasdien iš naujo kovoti su savo sunkumais, savo darbu mes įsijungiame į Dievo Kūrėjo veiklą: tad kodėl neturėtume ir mes, kaip šv. Paulius, garbinti Dievą? Persų poetas Saadis, gyvenęs XIII a., yra pasakęs: “Niekur neįžvelgiu Aukščiausiojo rankos taip aiškiai, kaip savo sumanymams žlungant”. Mūsų žmogiškieji sumanymai gali žlugti, bet Dievo sumanymas mus padarys laimingus, nesužlugs. Ar neprivalu mums dėkoti, kad nuo amžių mes esame parinkti amžinam gyvenimui?

Ar mūsų širdis neturėtų džiaugtis, kad Dievas mus taip išaukštino, iš viso kosmoso mus išskyrė, mums, kūriniams, suteikė begalinę vertę, ką nusako Evan-

gelijos žodžiai: “Esate Dievo vaikai”! Lygiai taip pat turime džiaugtis, kad Jėzus Kristus yra mūsų, atpirktųjų, Vadas ir Gynėjas, mūsų gyvenimui suteikias prasnę ir kryptį.

Taip pat neturime užmiršti, kad mums suteikta teisė į nesibaigiantį gyvenimą – mes turime ateitį. Tai mums dabar yra nepčiuopiama ir nepatikrinama, bet tikėjimas mums pateikia tai, kaip neginčytiną tikrovę. Filmas jau yra apšviestas, tik dar neiššauktas, dar nerodomas. Mes esame pažymėti Šventąja Dvasia – mes esame daug daugiau, negu žinome apie save. Mes esame brangesni, negu nujaučiame. Mūsų ateitis yra daug didingesnė, negu galime įsivaizduoti. Ne-užmirškime garbinti Viešpaties: savo širdies gerumu ir švaria sąžine, tvirtu charakteriu ir pamaldžia siela, darbščiomis rankomis ir išlavintu protu.

Pietų Amerikos laisvės dainius Ernesto Cardenal, sekdamas 148 psalme, ją tarsi išversdamas į modernią kalbą, rašo:

*“Garbinkite Viešpatį kometas
ir dirbtiniai palydovai,
žvaigždžių orbitos ir kosminės stotys.*

*Garbinkite Viešpatį atmosferos
ir stratosferos,
rentgeno spinduliai ir radijo bangos.*

*Garbinkite Viešpatį banginiai
ir povandeniniai laivai,
paukščiai ir lėktuvai, šiaurės pašvaistės
ir polarinės naktys.*

*Garbinkite Viešpatį demokratinės
respublikos ir jungtinės tautos.*

*Garbinkite Viešpatį policininkai,
studentai, ir šauniosios merginos”.*

Viskas Dievo garbei

*(Moksleivių grupėje IV premiją
laimėjęs straipsnis)*

Jūratė Jovaišaitė

Norėčiau papasakoti apie Želvos parapijos kleboną. Mano manymu, tai vienas iš nedaugelio žmonių, iš kurių mes galime imti pavyzdį.

Mano močiutė gyvena kaime. Todėl visas atostogas (ir vasaros, ir žiemos) mes su broliu praleidžiame pas ją. Senelis miręs, todėl turime visur močiutei padėti. Prieš keletą metų šioje parapijoje mirė kunigas, senas, labai geras žmogus. Vėliau į jo vietą atkėlė naują kunigėlį. Jauną, dabar visų mūsų vadinamą klebonu Petru. Seni žmonės dar nežinojo, kaip sutars su jais jaunas kunigas. O jis labai greitai surado kalbą su parapijos žmonėmis — ir jaunais, ir senesnio amžiaus.

Klebonas iš karto buvo pamiltas vaikų. Tuoju prie jo atsirado daugybė mažų patarnautojų. Kiekvienų šv. Mišių metu vaikai nuplauna kunigui rankas, skambina varpeliais, uždengia ir nudengia Dievo stalą. Pora vyresnių vaikų paskaito Šv. Rašto skaitinius, atsako žodžiais į kunigo maldas. Savo brolių aš taip pat vadinu mažuoju patarnautoju, nes jis stengiasi nepraleisti nei vieno šv. Mišių nepatarnaudamas. Brolis sako, kad kunigas jiems labai geras, myli visus vaikučius. Kaip gražu, kai prieš altorių klūpo šventiškai apsirengęs kunigas, o aplink jį, tarsi nusileidę iš dangaus angeliukai, baltais rūbeliais apsitaęs vaikeliai. Gaila, kad taip nebuvo prie senojo kunigo.

Kad artimiau susipažintų su parapijos kaimų žmonėmis, kunigėlis prisiminė seną tradiciją — kalėdojimą. Po šv. Kalėdų klebonas aplankė kiekvienus namus, pasidalino su žmonėmis rūpesčiais ir džiaugsmiais, apdalino visus šv. paveikslėliais, kurie ir dabar puošia mūsų maldaknyges. Nuo to laiko kunigas kiekvienais metais labai laukiamas visose sodybose, ir mes stengiamės kuo gražiau jį sutikti.

Apvažiavęs kaimą, klebonas pamatė, kad ne visi žmonės stiprūs, kad yra sunkiai gyvenančių, o ypač kurie gyvena po vieną. Tiems žmonėms nelengva pasiekti miestelį, sunku nueiti į bažnyčią, parduotuvę. Todėl kunigas nutarė įrengti Želvoje senelių prieglaudos namus. Žmonės, kiek galėdami, padeda jiems savo aukomis. Pastatas pamažu kyla, ten dirba daug statybininkų. Kartais ir patarnautojai, norėdami prisidėti, padeda krauti plytas iš vežimų.

Netoli nuo mūsų kaimo, už poros kilometrų nuo Želvos, stovėjo apleista mūrinė koplyčia. Tai buvo šv. Antano koplytėlė. Iš jos buvo pavogtas paveikslas ir vargonai, viduje beveik nieko nelikę. Tačiau mūsų rūpestingos kunigo širdies dėka, žmonės prisiminė koplyčią. Kunigas kvietė meistrus; ir kelių mėnesių laikotarpyje koplyčia buvo surestauruota, altoriuje įtaisytas naujas šv. Antano paveikslas, įrengtos klausyklos ir vargonėliai. Kaip gera dabar kiekvienais metais švęsti šv. Antano atlaidus Skuolių koplyčioje! Bet mes ten ne tik į atlaidus vykstame. Kiekvieną mėnesio antradienį žmonės eina klausytis šv. Mišių į Antano koplytėlę ir prašyti šv. Antano lietaus ar šilumos, gero derliaus ar dar ko nors.

Po ilgo laiko žmonės vėl prisiminė, kur seniau stovėjo išgriauti kryžiai. Ir, kunigui padedant, pakelėse vėl galima sutikti vieną kitą kryžių, nulenkti prieš jį galvą ir prašyti Dievo atleidimo. Neseniai prie Želvos žmonės pastatė naują medinį šv. Jono koplystulpį ir aplink jį prisodino gėlių.

Neliko nesutvarkytos ir kapinės. Kartu su vaikais kunigėlis sutvarkė apleistus ir pamirštus kapus, pasodino gėlių. O suaugusiems padedant, buvo išrauti ir išvežti sudžiūvę medžiai, nes visai nupuvę jie galėjo griūti ir pridaryti daug žalos žmonėms: išdaužyti antkapius, užversti gėlytes. Kartu buvo išvežtos ir šiukšlės, kurias žmonės pylė netoli kapų. Tolėliau nuo bažnyčios įrengtos naujos kapinės, taip pat tvarkomos ir prižiūrimos.

Vasarą Želvos bažnyčioje labai didelė šventė — šv. Ignaco Lojolos atleidai. Ir kiekvienais metais per juos būna daugybė katalikų bei kaimyninių parapijų kunigų. Šiemet, norėdamas žmonėms gero privažiavimo, klebonas pasirūpino, kad būtų išasfaltuota aikštelė netoli bažnyčios. Kaip niekad, paskutiniaisiais metais eina didelės procesijos aplink bažnyčią, daug vėliavų, kurių kaspinus neša moterys, tautiniais ar baltais rūbeliais apsilvilkę merginos ir visai mažos mergaitės. Taip pat ir mūsų kunigas su žmonėmis dažnai pakviečiamas į kitų parapijų atlaidus.

Paskutiniaisiais metais daugelyje mokyklų pradėtos vesti tikybos pamokos. Tokias pat pamokėles ir Želvoje veda mūsų kunigas. Vasaros metu pamokėlių vyresniems nėra, o norintieji eiti prie Pirmos šv. Komunijos, lanko pamokėles ir vasarą. Pirmus metus lanko tie, kurie eis prie Pirmos šv. Komunijos, o antrus tie, kuriuos rašys į Rožančių. Mano brolis taip pat lankė pamokėles dvejus metus, o su juo kartu (brolių palydėti, kartu ir paklausti) nueidavau ir aš. Kiek įvairiausių dalykų mums papasakodavo kunigas! Jis supažindina vaikus su bažnyčios daiktais, kunigų rūbais, Šv. Raštu ir žino atsakymus į įvairiausių vaikų dominančius klausimus. Kiek aš visko sužinojau, kartu su broliu vaikščiodama į pamokėles. Galbūt visko ir neatsiminsiu, tačiau tikrai žinau, kad nei iš senelių, nei iš kitų kunigų aš to nesužinojau ir nesužinosiu. Dabar jau mes nebelankome, tačiau ir kiti prie Pirmos šv. Komunijos eisiai vaikai sužinos daug naujo. Jei klebonas klausinėja vieną vaikutį, kitiems, kad nebodužiautų, paskirta linksmesnis uždavins. Pavyzdžiui, suskaičiuoti, kiek bažnyčioje kryžių. Vaikai dairo, skaičiuoja, o galų gale kiekvienas gauna kitokį atsakymą.

Šiais metais kunigėlis pasiūlė vaikams prisirinkti šiaudų prieš nukuliant rugius tuo tikslu, kad Naujametinę eglutę bažnyčioje galėtų papuošti tik šiaudiniais ar karpytais iš popieriaus žaisliukais, taip kaip anksčiau puošdavo. Jis sakė, kad bus pamokėlės mokykloje, per kurias vaikai iš savo surinktų šiaudų galės išmokti nupinti žaisliuką. Aš tikiu, kad vaikai neatsisakys šio pasiūlymo, nes ir aš pati šiaudų žaisliukams jau prisirinkau.

Vyresnius žmones kunigas supažindina su leidiniais tikėjimo tema. Jis žmones ir paskatino užsisakyti "Katalikų pasaulį", kurį dabar noriai

skaito ne tik močiutės ir seneliai, bet ir jų vaikai, anūkai.

Neseniai įsteigta bažnytinė sąjunga "Caritas", kurioje yra ir pats klebonas. Kunigas nori, kad žmonės būtų dori ir sąžiningi, kad mylėtų Dievą, artimą ir Tėvynę Lietuvą. Bažnyčioje pradėtos įgyvendinti įvairios naujovės, jau ir šv. Mišios pradedamos laikyti atsisukus veidu į žmones. Prie altorių niekad nevyksta gražiausios gėlės, o virš galvų ištiesti ažuolų vainikai ar plačios šilkinės vėliavos.

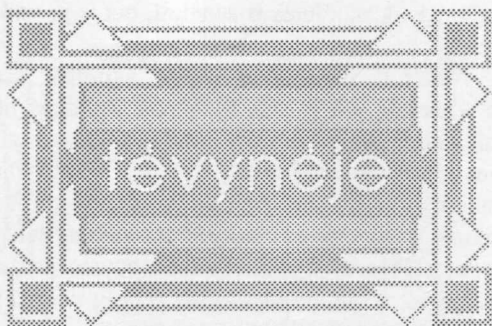
Prieš pradėdamas šiam kunigui kunigauti, buvo sugedę vargonai, tačiau atėjęs klebonas tuoj pasirūpino juos sutaisyti. Sudarytas naujas solidaus amžiaus žmonių choras, kuris labai skambiai gieda. Taip pat yra mergaičių choras, kurį jos labai noriai lanko. Per iškilminguosius atlaidus abu chorai gieda kartu ir malonu jų klausytis bei jiems pritarti.

Aš esu labai dėkinga kunigui už tokį visam laikui atmintiną įvykį. Kadangi kaime ir miestelyje yra vienišų žmonių, tai klebonas pakvietė juos kartu bažnyčioje sutikti Naujuosius Metus. Ir ne tik vienišus žmones — visus katalikus kvietė kartu sutikti Naujuosius Metus ir vienyti su Dievu. Su visa šeima mes nuskubėjome į bažnyčią prieš gerą pusvalandį iki dvylikos. Kunigas atlaikė šv. Mišias, žmonės priėmė Švč. Sakramentą. Kunigo palaiminti ir pasveikinti, lygiai dvyliktą, aidint bažnyčios varpams, mes sveikinome vieni kitus sulaukus kitų metų. Klebonas sakė, kad bažnyčioje su Dievu sutikti Naujieji Metai bus visiems geresni; ir tie metai iš tikrųjų (o gal tik taip pasirodė) mums buvo laimingesni. Ir kitus metus stengsimės sutikti bažnyčioje.

Šią vasarą kunigas į parapijos kaimų sodybas pakvietė Marijos — "Stebuklingosios Rožės" statulėlę. Kiekvieną vakarą prie jos melstis ateidavo didelis būrys katalikų, o ją pernešant iš vieno namų į kitus, ilga procesija eidavo kaimo keliais. Vaikų taip pat visuomet susirinkdavo, jie gražiai išsirikiavę nešdavo gėles. Mes su broliu nė vieno vakaro nepraleidome nenuėję. Vėliau kunigas atlaikė šv. Mišias už kaimą ir jo meldžiančiuosius.

Dar daug galima būtų pasakyti apie šį žmogų — visų mylimą ir gerbiamą kleboną. Tačiau ir iš to žmonės supras apie jo darbus, rūpesčius, nenuilstančią, jautrią ir gerą širdį.

Tepadeda ir teatlygina jam Dievas!

Paruošė Gediminas Vakarīs

TELŠIŲ KUNIGŲ SEMINARIJA

Neseniai atkurta Telšių kunigų seminarija pirmąją laidą išleis tik po dvejų metų. Trijuose kursuose studijuoja 67 klierikai. Mokslas trunka penkerius metus. Baigusieji bus šventinami kunigais. Trys klierikai po antro kurso studijuoja Romoje, Opus Dei universitete, gyvena Šv. Kazimiero kolegijoje. Stipendijas jiems yra paskyrę Amerikos katalikų vyskupai.

Norintys pakliūti į Telšių kunigų seminariją, turi pateikti pareiškimus ir išlaikyti egzaminus — rašto darbas dvasine tema ir tikėjimo pagrindai. Stoti į seminariją kviečiami doro elgesio praktikuojantys katalikai. Jie turi būti baigę vidurines bendro lavinimo ar specialiąsias mokyklas, turintys parapijos klebono duotą elgesio pažymėjimą. (Lietuvos aidas)

GERVĖČIUS APLANKĖ LIETUVOS IR BALTARUSIJOS PARLAMENTŲ PIRMININKAI

Baltarusijos ir Lietuvos valstybių vadovams žmonės pateikė daugiausia buitinio pobūdžio klausimus. Vytautas Landsbergis aplankė kelis lietuviškus kaimus. Rimdžiūnuose apžiūrėjo statomą lietuvių kultūros centrą. Svečiavosi jaukioje lietuvių Janinos Treipšienės sodyboje, pabuvo mūrinėje Gervėčių bažnyčioje, stabtelėjo prie lietuvių visus sovietmečius stropiai saugotos koplyčios, klausėsi gaudžiai liūdnų Baltarusijos lietuvių dainų. Vėlai vakare Vyriausybės viloje prie Naručio ežero prasidėjo V. Landsbergio ir

S. Šuškevičiaus derybos. Pagrindinis vadovų rūpestis, kad būtų nuoširdūs Baltarusijos ir Lietuvos valstybių santykiai. Pasak Gervėčių lietuvių, šimtus metų čia kojos nekėlę Lietuvos prezidentai. (Lietuvos aidas)

VERTĖJAS ALFREDAS FRANCKAITIS

Neseniai atšventęs septyniasdešimtmetį poetas ir vertėjas iš VFR Alfredas Franckaitis, kilęs nuo Kybartų. Lankė Kauno vokiečių gimnaziją, o baigė Kauno 6-tąją gimnaziją Šančiuose. Čia mokymasis, pradėjo versti lietuvių poetų eilėraščius. "Susižavėjimą, meilę lietuvių kalbai ir lietuvių literatūrai išugdė mano puikūs lietuvių kalbos mokytojai — Bronė Vosylytė (pokario metais dirbusi Lietuvių kalbos ir literatūros institute) ir Andrius Ašmantas. Tad nuo gimnazijos laikų įsimylėjęs lietuvių literatūrą ..." — sako Alfredas Franckaitis. Jis šiandien yra žinomas lietuvių poezijos, taip pat ir prozos, dramų vertėjas į vokiečių kalbą. Jis yra vertęs 136 lietuvių poetų bei rašytojų kūrybą. VFR, Gerhardo Rautenbergo leidykloje išėjo A. Franckaičio išverstas "Anykščių šilelis", Maironio poezijos rinktinė, V. Mykolaičio-Putino poezijos rinktinė. Šiuo metu poetas baigia rengti spaudai daktaro Jurgio Zauerveino lietuviškai parašytų eilėraščių rinktinę.

A. Franckaitis ne tik verčia mūsų kūrybą į vokiečių kalbą, bet ir pats rašo eilėraščius lietuviškai. Štai jo eilėraštis:

DUONA

*Mano močiutė pagimdė šešiolika vaikų.
Ir kiekvieną jų paženklino kryžiaus ženklų.
Kai jai į glėbį dėjo anūką pirmąjį —
Mane! — tada jinai ir jį paženklino kryžiaus ženklų.
Visiems ji duoną kepė.
Užteko jos visiems.
Ir išdalijo jiems,
Paženklintą kryžiaus ženklų
— — —
Seniai jau sengalvėlė
Ilsisi kapuos šaltuos.
Bet duonos kepalėliai — ir mano jau vaikeliai
— paženklinėti kryžiaus ženklų ...*

(Lietuvos aidas)

Gegužės pirmoje pusėje Lietuva pakliuvo į vakarų ciklonų įtaką, todėl vyravo lietingi orai, dirvos buvo šlapios. Susidarė nepalankios sąlygos sėjai ir ji užsitęsė.

Nuo gegužės vidurio ciklonai ėmė keliauti per Skandinavijos šiaurinę dalį, o virš Lietuvos, Lenkijos susiformavo Azorų anticiklono gūbrys, nustojo liję. Paros vidutinė temperatūra buvo aukštesnė kaip 10 laipsnių Celsijaus. Prasidėjo sausi ir saulėti orai. Nuo gegužės 22-osios Lietuvos orus lėmė anticiklonai, kurie formavosi virš Skandinavijos ir sklido į pietryčius. Įsiviešpatavo meridianinė oro masių cirkuliacija. Atlanto ciklonai judėjo, aplenkdami Lietuvą. Tik retkarčiais kurią nors Lietuvos dalį užkliudydavo tolimo ciklono pakraštys. Vyravo saulėti ir labai sausi orai. Birželio mėnesį saulė spindėjo 315–395 valandas, tai 80–125 valandomis ilgiau, nei rodo daugiamečiai duomenys. Per šį sausąjį dviejų mėnesių laikotarpį lietaus debesims susidaryti labai trūko drėgmės. Santykinis oro drėgnumas mažesnis nei 30%. Per šiuos du sausus mėnesius daugelyje rajonų silpnai palijo 6–10 kartų, o Vilkaviškio, Šakių, Šilutės, Skuodo rajonuose tik du kartus, ir kritulių kiekis buvo mažesnis nei 10 mm. Kituose rajonuose prilijo 13–30 mm (tai 10–25% daugiamečio kiekio), o pietryčiuose Lazdijų, Varėnos, Trakų, Šalčininkų, Vilniaus rajonuose 30–47 mm (26–35% normos). Pakruojo ir Biržų rajonuose birželio 14–ąją per parą prilijo 42–45 mm, tačiau tokia smarki liūtis per trumpą laiką nelabai daug galėjo padėti, nors per šią sausrą kritulių suma buvo didesnė nei kituose rajonuose.

Nuo gegužės antro dešimtadalio Lietuvos upės ėmė slūgti. Birželio mėnesį mažose upėse prasidėjo Lietuvai nebūdingas ankstyvas nusėdimas. Žemiausi vandens lygiai ir debitai būna vasaros antroje pusėje ir rudens pradžioje. Šiemet jau liepos pradžioje mažose upėse vanduo nuseko arti daugiamečio minimumo. Svylos, Pilvės, Milupės, Smilgos, Agluonos ir kituose upeliuose vandens debitas sumažėjo iki nulio. Vandens tėkmė kai kuriuose upeliuose sustojo. Pradėjo džiūti upeliukai.

Nuo gegužės 23 Lietuvoje buvo trečios klasės miškų gaisringumas. Birželio 8-tąją jau

siekė ketvirtą klasę. Miškuose grybai dygo labai menkai. Melynės uogos buvo ne ką didesnės už pipirus.

Ypatingai sausi orai vyravo per pirmąjį liepos dešimtadienį Lazdijuose, Varėnuose, Ukmergėje, Raseiniuose. Saulė nuo liepos pirmos dienos iki 10 d spindėjo 110–135 valandas, t.y. 80–95 valandas ilgiau negu norma.

Žemės ūkio kultūros drėgmės užteko tik iki birželio vidurio. Ypač drėgmės sumažėjo birželio pabaigoje, kai augalams labiausiai reikėjo vandens. Pasėliai buvo labai žemi, tesiekė 45 cm, o Molėtų, Širvintų, Trakų, Kaišiadorių kraštuose vos 30 cm.

Gegužės pirmoje pusėje pasėti linai "Belinka" sužydėjo, būdami 45–60 cm aukščio. Pernai stebėtuose laukuose linai siekė 55–75 cm aukščio.

Blogiausiai bulvės augo lengvose rytinėse Lietuvos žemėse. Laukuose labai daug Kolorado vabalų.

Kukurūzų aukštis nuo 17 cm (Kaišiadoryse) iki 73 cm (Dotnuvoje). Žemdirbiai jau apskaičiavo būsimus nuostolius dėl sausros. Anot Žemės ūkio ministerijos vyr. agronomo A. Žeko — grūdų bus prikulta 15 mil tonų — dviem milijonais tonų mažiau negu pernai. Dvigubai mažesnio tikimasi cukrinių runkelių ir bulvių derliaus. Daržovių pernai buvo išauginta 381 tūkst. tonų, o šiemet žadama nuimti tik 170 tūkst. tonų.

Manoma, kad javai nepasitaisys ir palijus. Linų, kurie nuo sausros nukentėjo labiausiai, tikimasi nuimti tik 33% pernykščio derliaus. Mažiausiai nukentėjo žieminiai javai. (Lietuvos aidas)

■ Katalikų Bažnyčios naują katekizmą galutinai patvirtino popiežius Jonas Paulius II, pažymėdamas, kad knyga tiksliai perduoda II Vatikano suvažiavimo nutarimus. Tų pagrindinių Katalikų Bažnyčios tiesų surašymas buvo didelis darbas, į kurį jungėsi viso pasaulio vyskupai. Turėjo būti persvarstyta apie 24.000 siūlomų pataisų.

■ New Orleans mieste, JAV-se, liepos 9-12 dienomis įvyko amerikiečių-afrikiečių kongresas, siekiant sustiprinti jų šeimų ryšius.

Skyrių tvarko JUOZAS VAIŠNYS, SJ

Didžiųjų raidžių rašymas

Lietuvių kalboje didžiosios raidės daug rečiau vartojamos negu kitose kalbose. Pvz., vokiečių kalboje kiekvienas daiktavardis rašomas didžiąja raide. Anglų kalboje kiekvienas antraštės žodis pradedamas didžiąja raide. Pirmiau gal ir mūsų kalboje buvo daugiau tų didžiųjų raidžių, bet dabar, šiek tiek pertvarkius rašybą, jų liko daug mažiau. Pirmiau iš kelių žodžių susidedantieji laikraščių ir žurnalų pavadinimai buvo rašomi didžiosiomis raidėmis, pvz., „Lietuvos Aidas“, „Tėviškės Žiburiai“, „Laiškai Lietuviams“ ir kt. Dabar didžiąja raide rašomas tik pirmasis tokių pavadinimų žodis: „Lietuvos aidas“, „Tėviškės žiburiai“, „Laiškai lietuviams“. Tai buvo labai logiškas ir protingas suvienodinimas su knygų pavadinimų rašymu, kur tik pirmasis žodis buvo rašomas didžiąja raide, pvz.: „Dainavos šalies senų žmonių padavimai“.

Dabar iš kelių žodžių susidedantieji įvairių įstaigų pavadinimai taip pat rašomi pagal tą pačią taisyklę — tik pirmasis žodis didžiąja raide, pvz.: *Lietuvos žemės ūkio ministerija, Vilniaus valstybinis pedagoginis institutas ir pan.*

Turbūt pats naujausias leidinys, kuriame plačiau aiškinamas didžiųjų raidžių rašymas, yra Vilniuje 1989 metais „Mokslo“ išleista knyga „Lietuvių kalbos rašybą ir skyrybą“.

Nors ši knyga išleista jau po perestroikos, kai „didžiojo brolio“ jau nereikėjo bijotis, jau niekas nereikalavo po jo kojomis dėti įvairias at-

našas, bet vis dėlto, turbūt iš įpročio ar įsibėgėjimo, kai kurie puslapiai padvelkia sovietiška dvasia. Pavyzdžiuose vis dar tebemirga raidės TSRS, LTSR, beveik visai nekalbama apie žodžius ir terminus, ką nors bendra turinčius su religija. O tų žodžių ir terminų dabar, kai spaudoje plačiai apie religinius dalykus rašoma, labai reikėtų. Daugelis norėtų žinoti, kurie religiniai terminai turėtų būti rašomi didžiąja, kurie mažąja raide. Spaudoje rašoma įvairiai, nesilaikant nei vienodumo, nei kokio logiško principo. Kai kur yra aiškos klaidos, kitur — neaišku, kaip būtų geriau, nes niekas autoritetingai apie tai nėra pasisakęs.

Štai keli pavyzdžiai, kur, be abejo, rašoma klaidingai: Paruošta nauja šv. Rašto laida. Pamaldos buvo šv. Jono bažnyčioje. Buvo kalbama šv. Dvasios litanija. Maldininkai buvo susirinkę šv. Petro aikštėje. Čia visur reikėtų rašyti ne šv., bet Šv.: Paruošta nauja Šv. Rašto laida. Pamaldos buvo Šv. Jono bažnyčioje. Buvo kalbama Šv. Dvasios litanija. Maldininkai buvo susirinkę Šv. Petro aikštėje. Visuose šiuose sakiniuose žodis *Šventas* yra kokio nors vardo ar pavadinimo dalis. Jeigu bus parašyta šv. Jono bažnyčia ar šv. Petro aikštė, tai turėsime suprasti, kad ta bažnyčia ar ta aikštė yra šv. Jono ar šv. Petro nuosavybė, kad jie yra jų savininkai, bet aišku, kad ne tai čia norima pasakyti. Čia yra vardai, kurie turi būti rašomi didžiąja raide.

Lietuvos spaudoje labai dažnai neskiriama *bažnyčia* nuo *Bažnyčios*. Kai rašoma mažąja raide, tai suprantama, kad čia yra *pastatas*, o didžiąja — *visų kurios nors tikybos narių bendruomenė*. Tad kurią iš šių trijų galimybių reikėtų pasirinkti: *Lietuvos Katalikų Bažnyčia*, *Lietuvos katalikų Bažnyčia*, *Lietuvos katalikų bažnyčia*? Čia yra taip pat tos katalikų bendruomenės pavadinimas, tai atrodo, kad reikėtų rinktis pirmąjį atvejį — *Lietuvos Katalikų Bažnyčia*.

Dabar Lietuvoje labai įprasta daugelį religinių pavadinimų rašyti didžiąja raide, nors tie pavadinimai nėra tikriniai, o tik bendriniai daiktavardžiai, pvz.: *Popiežius, Kardinolas, Katedra, Arkikatedra, Rožančius* ir t.t. Visi šie daiktavardžiai yra bendriniai, tad reikėtų juos rašyti mažąja raide. Žinoma, galėtų būti specialių atvejų, kurie reikalautų didžiosios raidės. Apie tuos atvejus kas nors turėtų parašyti. Žinoma, čia

Radiotelefonas ir automobilių eismo nelaimės

Per kelerius metus radiotelefonų įtaisymai automobiliuose išaugo į penkis milijonus vietnetų. Tolimesnis metinis prieauglis numatomas apie 10%. Pastebėta, kad radiotelefoną naudojantys vairuotojai susiduria su eismo saugumu. Didmiesčių policijos gauna šimtus piktų nusiskundimų iš vairuotojų, kurie dėl neatidžių radiotelefonų naudotojų atsidūrė nelaimėje arba jos vos ne vos išvengė. Kalifornijos policijos tyrimai parodė, kad vairuotojas nustoja atidumo, kai reikia išspausti dešimties skaitmenų telefono abonento numerį. Amerikos Automobilių sąjungos tyrimai taip pat nustatė, kad telefono ragelių besikalbantis vairuotojas praranda didelę dalį vairavimo akylumo, ir jo vairavimo orientacija žymiai sulėtėja. Telefonuojant akylumo praradi-

neužtektų nei kalbininko, nei teologo autoriteto — reiktų abiejų. Kalbininkai turėtų pasitarti su teologais ir nustatyti tokių žodžių rašybą.

Kažkada teko kalbėtis su prof. Pr. Skardžium ir kitais kalbininkais apie *mišias* ir *komuniją*. Jų nuomonė buvo tokia: *mišios* turėtų būti rašomos mažąja raide, o *Komunija* — didžiąja, nes *mišios* yra tik apeiga, o *Komunija* — pats Kristus. Nežinau, ar su tokiu aiškinimu sutiktų visi teologai ir kalbininkai.

Tad tikrai nuoširdžiai kreipiamės į lietuvius kalbininkus, kad jie pasitartų su dvasininkais, teologais ir nutartų, kaip spaudoje reiktų rašyti atitinkamus religinius vardus bei terminus.

mas yra daug didesnis negu nustatant radijo stotį arba magnetofoną.

Radiotelefonų gamintojai susirūpino šiais duomenimis, nes yra galimybė, kad tokie telefonai gali būti visiškai uždrausti. Dabar skubiai vystomi naujo tipo radiotelefonai, kurių operavimui nereikės naudoti rankų. Naujieji telefonai atpažins balsą ir automatiškai atsakys po dviejų suskambėjimų. Pirmieji modeliai jau yra sukonstruoti ir pagal specialų užsakymą bus įmontuoti naujuose Chrysler korporacijos gaminamuose automobiliuose.

Vandeninis pjaustytuvas

Jau nuo 1950 metų daromi įvairūs bandymai, panaudojant vandens srautą įvairių medžiagų pjovimui. Pirmieji vandens srauto pjovimo aparatai veikė per lėtai, per ilgai užtrukdavo perpjauti kietesnę medžiagą. Dabar Rhode Island universiteto tyrinėtojai suprojektavo ir pagamino naują "vandens peilį", kuris perpjauna keramiką greičiau negu deimanto pjūklas. Pasisekimo priežastis yra ta, kad iš pjovimo galvutės vandens srautas išeina nepaprastai dideliu greičiu — 2000 pėdų per sekundę. Vandens greitis priklauso nuo vandens spaudimo rezervuare. Kad galima būtų perpjauti kietą metalą, galvutėje į vandens srautą įleidžiamas mišinys, kuris padaro vandenį šiuurkštų. Tokie "pjūklai" gali perpjauti bet kokį metalą, jo visai neįkaitinant, kas labai svarbu, nes tokiu būdu nepakeičiamos metalų savybės.

Šis naujas įrankis naudojamas pramonėje, gaminant automobilius, sprausminių lėktuvų motorus. Be pramonės taip pat naudojamas ir maisto gamyboje, pvz., nuimant mėsą nuo kaulų. Maisto gaminime naudojamas grynas vanduo, be priemaišų. Dabar bandoma vandens pjūklus pritaikyti robotams, kurie atliktų visus pjaustymo procesus.

Vandens pjūklas turi ir trūkumų. Pjaustymo galvutės po kelių valandų susidėvi. Ieškoma naujo metalo mišinio, kuris įgalintų pagerinti galvutę bent 50 kartų.

Pastaruoju metu daug universitetų susidomėjo šiuo aparatu — pradėjo jį daugiau tyrinėti, eidami patobulinimo kryptimi žmonijos gerovei.

(Iš "Technikos žodžio")

Kuboje žmogus pagauna upėje žuvį ir duoda žmonai:

- Iškepk su sviestu.
- Nėra sviesto.
- Tai su alyva.
- Nė alyvos neturime.
- Tai ant karštų anglių.
- O kur tu gausi tų anglių?

Žmogus trenkė žuvį į upę, kuri iškišo galvą ir sušuko:

- Tegyvuoja Fidel Castro!

Žinomas arktikos keliautojas E. Knuth buvo pakviestas garbės pirmininku choro varžybose. Per atidarymą Knuth savo kalboje pasakė:

— Dainavimas — puikus dalykas ir labai naudingas. Dainavimas kartą man išgelbėjo gyvybę.

Dalyviai labai susidomėjo ir nutilo, o jis tęsė:

— Kartą poliarinės nakties metu sėdėjome ledo troboje. Staiga tarp durų pasirodė baltasis lokys. Mūsų ginklai buvo gretimoje palapinėje. Neturėjome nei peilio, nei žeberklo. Visiškai neturėjome kuo gintis. Pradėjome chorą dainuoti. Tuoju pagelbėjo — lokys išsigando ir pabėgo.

Per tikybės pamoką seselė užklausė mažą mergaitę, kas buvo Mozė.

- Mozė buvo faraono dukters vaikas.

— Ne visai taip, — pataiso seselė. — Jis nebuvo jos tikras vaikas, tik jį rado pintinėje Ni-

lo pakraštyje ir parsinešusi užaugino.

— Ha, — nusišypsojo mergaitė, — tai tik taip ji parsinešusi vaiką aiškinosi tėvui.

Vienas institutas nustatė, kad žmonos po vedybų per pirmus penkerius metus stengiasi pakeisti savo vyro eisną, drabužius, šukuoseną ir kalbą. Tai joms visada pavyksta. Bet vieną gražią dieną 80% visų vyrų išgirsta žmonos pastabą: "Tu visai nebe vyriškis, už kurio aš ištekėjau!"

— Daktare, nugarą man skaudžiai varsto. Prašau mane išgydyti.

— Negaliu. Aš esu filosofijos daktaras.

— O, tai atsiprašau. Šia liga dar aš nesergu.

Moljeras sirgo, tai tarnaitė pakvietė gydytoją. Kai jis atėjo, tarnaitė pranešė, bet Moljeras atsakė:

— Pasakyk jam, kad aš sergu ir nieko negaliu priimti.

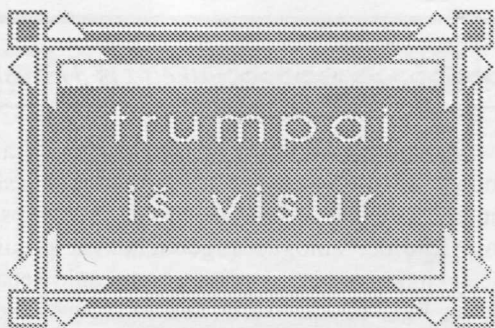
Alimentai tai yra dviejų žmonių klaida, už kurią tik vienas moka.

■ Klaipėdos krašto rusams katalikams kun. J. Boruta gegužės 5 d. rusų kalba aukėjo šv. Mišias.

■ Pasaulinė jaunimo diena gegužės 16 d. Panevėžy sutraukė 600 jaunų žmonių. Jiems šv. Mišias aukėjo dekanas prel. J. Antanavičius. Įvairiomis temomis vyko gyvos diskusijos.

■ Lietuvių religinės šalpos rūpesčiu Lietuvą pasiekė nauja vaistų siunta, apie ką gauta žinių birželio 24 d. Pasiųstas insulinas ir vaistai nuo kraujo vėžio, gauti iš Katalikų medicinos tarybos. Nugabenti Lufthansos lėktuvu. Vaistų vertė — apie 350.000 dol.

■ JAV Aukščiausias teismas nusprendė, kad ir mokyklos baigimo išleistuvėse neleidžiama kalbėti maldas, nes tai esą nesiderintų su Bažnyčios atskyrimu nuo valstybės.

■ Lietuvoje birželio 13-14 dienomis Kretingoje įvyko pirmas posovietinės okupacijos tretininkų kongresas. Dalyvavo 800 atstovų iš 19 vietų, kur jau veikia tretininkų organizacijos. Dalyvavo vysk. Ant. Vaičius, tretininkų generolė iš Romos Emanuelė D'Anunzio. Posėdžiai vyko Kultūros rūmuose. Iškilmingame posėdyje dalyvavo Kretingos burmistras.

■ Upynoje birželio 21 d. buvo švenčiama miestelio 360 m. sukaktis ir bažnyčios 325-tos metinės. Iškilnėse dalyvavo Aukšč. Tarybos pirm. V. Landsbergis su žmona, Telšių vysk. Ant. Vaičius. Šv. Mišios buvo šventoriuje. Čia kalbėjo ir V. Landsbergis, pažymėdamas, kad Upynos apylinkės gyventojai gali džiaugtis darbščiais ūkininkaudami. Žemės reforma čia gražiai pažengusi.

■ Kretingoje pranciškonai pasiryžo įsteigti spaustuvę, numato ten leisti "Šv. Pranciškaus varpelį", leisti religinio turinio knygas bei žurnalus.

■ Rokiškio aukštesnioje kultūros mokykloje pradedami ruošti bažnyčioms vargonininkai.

■ Naujai atrasti dokumentai, kaip birželio 13 d. paskelbė "Lietuvos aidas", parodė, kad komunistų okupacijos metu 1948 m. gegužės 23-24 d. iš Raseinių bei Jurbarko apylinkių buvo vežama 30 vagonų tremiamųjų, iš viso 38.294 žmonės, jų tarpe 15.533 moterys ir vaikai. Tų metų birželio 1 d., kai traukinio mašinistai buvo praleidę 36

val. be miego, jie ties viena stotimi užsnūdo, pervažiavo raudoną šviesą, tremtinių traukinys susidūrė su kitu. Buvo užmušta 19 tremtinių, kurie užkasti toje pačioje nelaimės vietoje, o 57 sužeisti, kurių daugelis taipgi mirė. Vežė į Igarą. Dar daugelis mirė pakeliui.

■ Jugoslavijos serbų kariškiai nakčia iš birželio 16 į 17 įsibrovė į Kristaus Kraujo Garbintojų seserų vienuolyną Bosnijoje-Hercogovinoje ir išprievartavo jaunesnes seses. Apie tai, patikrinęs žinias, paskelbė Vatikano radijas, pakartojo ir "The New World", smerkdami tokius barbariškus serbų užpuolikų veiksmus.

■ Afrikos misijose salezietis misionierius kun. Hermanas Šulcas išbuvo 14 metų. Jis yra mokėsis Vasario 16 gimnazijoje. Gimnazijoje priklausė skautams ir ateitininkams. Afrikoje ypač dirba su apleistu jaunimu. Padedant geradariams, jis įsteigė jaunimo kaimą, kur jauni banditukai suranda šeimos užuovėją, išmoksta skaityti, moko mi amatų.

■ Lietuviai pranciškonai JAV-se leidžia iki 80 psl. padidintą "Šv. Pranciškaus varpelį" kas pusmetį.

■ Kazakstano respublika į savo sostinę Alma-Atą iškvieta darbuotis pranciškoną kun. Mykolą Letkauską. Jam ten padeda Švč. Eucharistijos seserys.

■ Plungės parapija turi apie 40.000 tikinčiųjų. Jos klebonu yra kun. Juozapas Pačinskas, OFM. Turi tris vikarus ir vieną altaristą. Jie aptarnauja ir kitas kaimynines parapijas, neturinčias kunigo. Kasmet jie apie tūkstantį vaikų paruošia pirmai Komunijai ir apie 1.000 pakrikštija.

■ Dotnuvoje kuriasi tėvai kapucinai.

■ Rusijoje, St. Petersburgė, tėra tik viena katalikų Liurdo parapija. Jos klebonu yra pranciškonas Leonardas Odinch. Pranciškonai Italijoje, Bolonijos mieste, išvertė į rusų kalbą šv. Pranciškaus dvasios šaltinius, iš viso 1.000 puslapių. Išspausdinę dideliu tiražu, skleidžia Rusijoje.

■ Lietuvoje atkurta Kalinių globos draugija. Jos pirmininkas yra kun. Česlovas Stonys. Draugijos nariai lanko kalinius, stengiasi sušelpti jų šeimas, ypač vaikus. Liet. Kal. globos dr-jos adresas: Jakšto 9, kamb. 205, Vilnius 6000.

■ Niujorke į Šv. Pranciškaus vienuolyną įsi-
brovė plėšikai ir pagrobė iš seifo neturtėliams
maitinti surinktus 78.000 dol. Lėšos taipgi buvo
panaudojamos AIDS pacientams globoti. Miesto
meras D. Dinkins giliai atjautė tą skriaudą. Jo
paraginti geradariai per dvi savaites vėl suaukojo
78.000 dol.

■ Angoloje 1990 m. buvo nužudyta 16 misio-
nierių.

■ Istorikų apskaičiavimu, po 1863 m. sukilimo
iš Lietuvos buvo ištremti 363 kunigai, uždaryta
20 vienuolynų ir 32 bažnyčios.

■ Didysis mūsų dainius Jonas Maironis-Ma-
čiulis mirė 1932 m. birželio 28 d., taigi šiemet
sueina 60 metų nuo jo mirties. Sukaktis minima
įvairiose Lietuvos vietose.

■ Sibiran 1941 m. išvežta mokytoja, skautinin-
kė Paulina Spudienė Altajaus krašte 1943 m.
sukūrė slaptą tremtinių vaikų skautų skiltį. Iš
Sibiro grįžusi 1946 m., slapstėsi, vėliau buvo re-
abilituota. Mirė Lietuvoje 1992 m. gegužės 23
d., palaidota Karmelavos kapinėse.

■ JAV Aukščiausias teismas, nepanaikindamas
negimusių kūdikių žudymo, savo sprendimu
1992 m. birželio 29 d. įvedė kai kuriuos apribo-
jimus ir davė teisę valstijoms skelbti savus apri-
bojimus.

■ JAV-se iš svarbesnių moterų vienuolynų at-
stovių sudaryta nauja Moterų vienuolių taryba.

■ Salvadora vyriausybė didžiuoju žymeniu pa-
gerbė pranciškoną vienuolį Flavian Mucci už jo
nenuilstamą darbą su neturtingaisiais. Jis įkūrė
daugiau kaip 30 kaimelių, kur jiems šviesesnis
gyvenimas.

■ Kauno universiteto Teologijos fakultete dės-
tyti Šv. Raštą kviečiamas kun. A. Rubšys.

■ Vatikanas 1991 m. turėjo 87.5 mil. dol.
deficito. Išlyginti deficitą daug padeda rinkliavos
pasaulio vyskupijose.

■ Lietuvoje liepos 6 d. — Mindaugo vainika-
vimo diena — buvo valstybinė šventė su dide-
lėmis iškilmėmis, ypač Vilniuje, kur katedroje
buvo specialios šv. Mišios.

■ Lietuvių kilmės kun. Brian Paulson, SJ,
įšventintas tik šiemet, yra baigęs Georgetown
universitetą. Jo močiutė buvo Kazlauskaitė. Teo-

logijos mokslus išėjo jėzuitų seminarijoje Pary-
žiuje. Yra dirbęs teologijos bibliotekoje Afriko-
je. Dar studijas gilins Weston teologijos moky-
kloje, vėliau Harvardo universitete ir paskui
dėstys jėzuitų gimnazijoje Paryžiuje.

■ JAV vyskupai Lietuvos religiniam atgimi-
mui ugdyti paaukojo 858.000 dol., ypač skiriant
klerikų ruošimui, spaudai, televizijai, religiniam
švietimui.

■ Kauno kunigų seminarija pakvietė kun. L.
Zarembą, SJ, dvasios vadu. Išvyksta antroje rug-
pjūčio mėn. pusėje. Jį Arkiv. J. Matulaičio baž-
nyčioje Lemonte metams pavaduos kun. J.
Vaišnys, SJ.

■ Lietuvos katalikų spaustuvei statyti Kai-
šiadoryse JAV vyskupai išmokėjo 200.000 dol.
Papildomai 1992 m. buvo duota 53.000 popieriui
ir spaustuvių išlaidoms. Masinių susižinojimo
priemonių reikalams Lietuvoje per 18 mėnesių
dovanota arti 700.000 dol.

■ Popiežius Jonas Paulius II yra aplankęs 104
kraštus.

■ Marijampolėje sėkmingai praėjo jaunųjų
katalikų dienos. Uždaryme dalyvavo Aukšč.
Tarybos pirm. V. Landsbergis, savo kalboje pa-
brėždamas mintį, kad jaunimas — Lietuvos
ateitis.

■ Popiežiui Jonui Pauliui II liepos 15 d. buvo
padaryta vidurių operacija. Išimtas nepiktybinis
auglys ir tulžis, kurioje rasta akmenų. Ligoninėje
reikėjo išbūti arti 10 dienų, bet išėjus dar ilsėtis
porą mėnesių.

■ Kauno priemiesty Palemone pradėta statyti
nauja Šv. Rožančiaus Karalienės bažnyčia.

■ Maltos ordinas, labdaros bendrija, Zarasų
krašto J. Kavaliauskui iš Briuselio atgabeno
širdies vožtuvą, išgelbėdama jo gyvybę. Jau dve-
ji metai, kaip Maltos ordinas savo 32 tonų sunk-
vežimiais gabena į Lietuvą vaistus, maistą,
medicinos reikmenis. Tas ordinas 21 krašte turi
19 klinikų, 12 ligoninių, 16 vaistinių. Ypač glo-
boja nepagydomomis ligomis sergančius. Šio or-
dino tarnyba turi apie 1000 greitosios pagalbos
mašinų, 294 kilnojamų virtuvių. Subūrė apie
27.000 kvalifikuotų talkininkų savanorių. Jų cen-
tras Vatikane. Vadovauja didysis magistras, tu-
rintis kardinolo laipsnį. Turi apie 10.000 narių,

■ Į kunigus besiruošiantieji: Vytautas Volertas iš Filadelfijos, studijuojas Romoje, gavęs diakono šventimus vasarą talkino sielovadoje Toronte, Gintaras Grušas iš Los Angeles taipgi teologiją studijuojas Romoje, gavęs mažuosius šventimus, vasarą talkino Vilniaus vyskupijoje.

kurių dalis vienuoliai, kiti pasauliečiai, davę klusnumo įžadą, o trečia grupė — bendradarbiai, kurie talkina ir veda pavyzdinę gyvenimą. Tokių yra apie 50.000. Lietuvoje savo įgaliotine pasirinko Janiną Andriuškevičiūtę, kuri išėjo specialius kursus, o ordino pagalbos Lietuvoje prezidentu sutiko būti vysk. J. Tunaitis, Vilniaus arkivyskupijos augziliaras. Vien 1991 m. pirmą pusmetį iš ordino gavo pagalbą 38 Lietuvos ligoninės ir organizacijos. Tada iš Maltos ordino buvo atgabenta 16 krovinių, Lietuvai dovanoti du greitosios pagalbos automobiliai, kilnojamas medicinos punktas. Ordinas nepabūgo gabenti medikamentas net blokados metu, pasisiūlė gydyti pacientę, kuriai rusų tankas 1991 m. sausio 13 d. sutraiškė koją.

■ Vatikano laikraštis paskelbė 1991 metų duomenis, rodančius, kad Lotynų Amerikoje yra 378 mil. katalikų, kuriuos aptarnauja 52.452 kunigai. Europoje ir Šiaurės Amerikoje — yra 336 mil. katalikų. Juos aptarnauja 293.000 kunigai. Kuboje vienam kunigui tenka 20.000 katalikų. Hondure vienam kunigui tenka 16.272 tikintieji. Maltoje vienam kunigui tenka 337 katalikai. Italijoje vienas kunigas turi aptarnauti 940 katalikų.

■ St. Petersburgė po karo buvo išlikusi tik viena Švč. M. Marijos katalikų bažnyčia. 1990 m. Rusija leido įregistruoti antrą katalikų bendruomenę. Jai atiduota Šv. Kotrynos bažnyčia. Sudaryta ir trečia katalikų bendruomenė, kuriai atiduota Šv. Stanislovo bažnyčia. Tame mieste, turėjusiame Leningrado vardą, dar veikia Lietuvos kultūros draugija, bet teturi kiek daugiau kaip šimtą narių, nors iš viso Peterburge esą 3.314 lietuvių, iš kurių lietuvių kalbą laikė savo gimtąja kalba 1.632 žmonės.

■ Klaipėdos Šv. Kazimiero bažnyčiai jau su-

daryti projektai. Finansuoja parapija, turinti apie 30.000 tikinčiųjų.

■ Antanas Vaičiulaitis, savo raštuose ir savo redaguojamoje periodinėje spaudoje skleidęs krikščionybės idealus, vienas iš pirmaujančių rašytojų ir vertėjų, mirė 1992 m. liepos 22 d., sulaukęs 86 metų.

■ "Lietuvos bažnyčių menas", albumas, išleistas Lietuvoje.

■ Anykščiuose labai iškilmingai atšvęsti šv. Onos atlidai. Buvo anykštėnų suvažiavimas, kuriame dalyvavo net ir atvykusieji iš Kanados, Vokietijos, Australijos, Rusijos. Atlaiduose ir suvažiavime dalyvavo ir AT pirmininkas V. Landsbergis su žmona.

■ Vokietijoje, Eichstaette, katalikų institucijų iniciatyva sudarytas komitetas, kuris rūpinsis parama Jėzuitų gimnazijai Kaune.

■ Indijos misijose dirbantis jėzuitas J. Villmes rašo, kad ten vasarą buvo net 107-112 laipsnių karščio kasdien. Dabar jau pradėjo darbą jėzuitų vedamoje mokykloje, kur auklėjama 2200 berniukų ir mergaičių. Labai dėkoja už Mišių aukas. jo adresas: J. Willmes, SJ, St. Xavier School, Jaipur, Raj. 302001, India.

■ Vietname buvo paruošti 43 klierikai kunigo šventimams, bet raudonųjų vyriausybė teleido įšventinti 37. Vis tiek tai didžiausias skaičius ten įšventintų, bevaldant komunistams.

■ Steubenvillės universiteto sodyboje, JAV-se, pastatytas paminklas nužudytiems negimusiems kūdikiams. Šimtai studentų aplanko šį paminklą pasimelsti net su ašaromis.

■ Sniečkaus mieste, kur buvo numatyta pastatyti Lenino paminklą, dabar statoma bažnyčia. Projekto autorius R. Beinortas.

Juoz. Pr.

“Laiškų lietuviams” konkursas

Šiam 34-ajam “Laiškų lietuviams” konkursui pasiūlytos keturios temos: 1. Atlaidumas, 2. Į ką kreipti dėmesį kuriant šeimą, 3. Kaip sucementuoti šeimą, kad nesuirtų, 4. Dabartinio mūsų jaunimo charakteristika.

Bus dvi konkursantų grupės: 1. Suaugusieji, 2. Jaunimas. Jaunimo grupei priklauso moksleiviai ir studentai. Baigusieji aukštąjį mokslą arba sukūrusieji šeimą, nežiūrint jų amžiaus, priklauso suaugusiųjų grupei. Jaunimas turi pažymėti, kad rašinys skiriamas jaunimo grupei. Jei nebus pažymėta, rašinį dėsime į suaugusiųjų grupę, kur bus griežtesni reikalavimai.

Suaugusiųjų rašiniai turi būti maždaug 4-9 mašinėlė rašytų puslapių, o jaunimo — bent 2-3 mašinėlė rašytų puslapių, bet gali būti ir ilgesni. Pasirašoma slapyvardžiu, o tikroji pavardė, adresas ir telefonas įdedama į atskirą vokelį, kuris užlipdomas ir įdedamas į voką kartu su straipsniu. Ant vokelio užrašomas tik slapyvardis. Rašiniai turi pasiekti redakciją iki 1993 metų kovo mėn. 1 dienos. Vėliau atsiųstieji nebus priimami į konkursą.

Premijoms turime apie pusantro tūkstančio dolerių. Premijų skaičių ir didumą nuspręs vertinimo komisija, kuri bus paskelbta vėliau.

Nuoširdi padėka “Laiškų lietuviams” rėmėjams

25 dol. aukojo Ir. Krikščiūnas.

15 dol. aukojo Ig. Bandžiulis.

Po 10 dol. aukojo: L. Bildušienė, J. Jurkus.

Po 5 dol. aukojo: A. Varkalis, M. Konce, kun. J. Adomaitis, B. Ginčiauskas, M. Jasiulevičius.

Atsiųsta paminėti

Kazimieras Barėnas. PATI APATINĖ PAKOPA. Novelės. Aplankas Kęstučio Kizevičiaus. Išleido Algimanto Mackaus knygų leidimo fondas 1992 m. Čikagoje. Leidėjo adresas: 7338 S. Sacramento Ave., Chicago, IL 60629-2913

LITUANUS. Vol. 38, No. 3. Šį numerį redagavo Antanas Klimas. Redakcijos ir administracijos adresas: Lituanus, 6601 S. Tory St., Chicago, IL 60629-2913.

LAIŠKAI LIETUVIAMS — Tėvų Jėzuitų leidžiamas religinės ir tautinės kultūros žurnalas. Redaktorius — Juozas Vaišnys, S.J. Redaktoriaus pavaduotojas — Antanas Saulaitis, S.J. Redakcijos nariai: Danutė Bindokienė, Vytautas Kasniūnas, Jonas Kuprys, Nijolė Užubalienė, Gediminas Vakarė. Techn. redaktorė — Teresė Pautienė-Bogutienė. Administratorė — Aleksandra Likanderienė. Adresas: 2345 W. 56th Street, Chicago, IL 60636-1098 Tel. (312) 737-8400. “Draugo” spaustuvė. Metinė prenumerata – 15 dol., atskiras numeris – 1,50 dol.